

1932 JÚNIUS

ERDÉSZETI LAPOK

LXXI. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

K Ö Z L Ő N Y E

6. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1932. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárnélekok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: 237—22.)

Krónika

1. A költségvetés a t. Házban.

Szószerint ideiktatjuk a költségvetés tárgyalása alkalmával a képviselőházban elhangzott felszólalásoknak az erdőgazdaságot érintő részeit.

Kossalka János: Annak beigazolására, hogy tényleg vannak jelenségek, amelyekből a kellő tervszerűségnek, céltudatosságnak és összhangnak hiányára lehet következtetni, legyen szabad néhány példát felhoznom.

Az indokolatlan és észszerűtlen takarékoságnak egyik igen jellemző példája az az eljárás, amelyet az elmúlt években a kormányzat a fásítási akció és az erdőgazdaság fejlesztése tekintetében követett. Hat évvel ezelőtt az akkori földművelésügyi miniszter tízéves tervezetet mutatott be a törvényhozásnak, amely szerint tíz év alatt körülbelül 500.000 holdnyi erdőterülettel lehetett volna a magyar erdőket szaporítani, és mindez évenként másfélmillió pengő beruházást igényelt volna. Mindenki belátta akkor a kérdés fontosságát, ami természetes is, ha elgondoljuk, hogy az elmúlt tíz év alatt mintegy 900 millió pengő értékű faanyagot hoztunk be külföldről, amihez, ha hozzászámítjuk a

papírt és minden egyéb olyan cikkeket, amihez fa szükséges, ez az összeg eléri az 1200 milliót. Ha a tervbevett beruházásokat tényleg foganatosítottuk volna, ma már nemcsak az öt-hatéves akác- és nyárállományok, tehát az új telepítésű erdők hoznának igen jelentékeny jövedelmet, hanem ezen a címen meglévő erdőinket is jobban tudnók kihasználni, úgyhogy szakértők becslése szerint évente mintegy 50—60 millió pengővel lehetne csökkenteni a fabehozatalt.

Hogy ez nem utópia, annak igazolássául szolgáljon a tűzifa terén elért eredmény. 1929-ben 170.000 vagón tűzifát hoztunk be 39·7 millió pengő értékben, 1931-ben ellenben már csak 60.000 vagónt 11·3 millió pengő értékben. Közel ugyanennyivel lehetett volna a műfa behozatalát is csökkenteni. Minthogy a külföldi faanyagok nagyrésze forgalmi adótól mentes, a belföldiek pedig kétszerestől ötszörösre terjedő, tehát 6%-tól 15%-ig terjedő forgalmi adó alá esnek, az egész másfélmilliót az állam csak forgalmi adóban évről-évre visszakapta volna.

Ha hozzávesszük még az ezen összegek után járó jövedelemadót, a több alkalmazott után járó kereseti adót és azt a körülményt, hogy ennek a másfélmillió pengőnek mintegy 80%-a munkabérre és fuvarbérre esik, ami a fogyasztóképességet növeli és így a fogyasztási adókat is szaporítja, tisztán láthatjuk, hogy a kereskedelmi mérleg tetemes megjavításán felül a különböző adókban az állam az egész másfélmillió összegnél többet kapott volna. Ehhez hozzájárul még az a nagy haszon, amely onnan ered, hogy a másfélmilliónak mintegy 80%-a a mezőgazdasági rétegek javára esett volna az elmúlt inséges esztendőben. *(Ugy van! a középén.)*

A miniszterelnök úr a 33-as bizottság megteremtésével elismerésre méltó lépést tett abban az irányban, hogy a kormány és a gazdasági élet közt szorosabb kapcsolatot teremtsen. Sajnos, a bizottság összeállításának a tőke irányában való egyoldalúsága folytán a bizottság munkája a közvéleményben nem keltett általános megnyugvást. Remélhető azonban, hogy a jövőben egyrészt a bizottság folytán, másrészt abból kifolyólag, hogy a bizottság külső szakértőt is meghallgathat, munkásságát nagyobb megnyugvás fogja követni.

Ez a bizottság, amelyről szólottam, egyrészt átmeneti jelle-

généel fogva, másrészt pedig azért, mert csak sürgős döntést igénylő, tehát közvetlen aktualitással bíró kérdésekkel foglalkozhatik, nem alkalmas arra, hogy pótolja szervezettségünknek azt a hiányát, amelyre az előzőkben utaltam. Hogy miből áll ez a hiány, legyen szabad annak gyökerére röviden rámutatnom. A különböző gazdasági természetű intézkedések alapjául természetesen a gazdasági élet szükségletei szolgálnak, amelyek a különböző érdekeltségek tárgyalásai során alakulnak ki. Az első lökést az érdekeltségek kezdeményezése adja meg a kormányhoz intézett különböző felterjesztések alakjában, amelyekről igen sok esetben a politikusokat is értesítik nagyobb nyomaték okából. A gazdasági minisztériumokban a felgyülemlett nagy anyagot fontosság, jelentőség, a rendelkezésre álló lehetőségek szempontjából maguk a gazdasági minisztériumok dolgozzák fel. Természetes, hogy e közben sok esetben már a politikusok közbenjötté is érvényesül. Ha mindehhez hozzászámítjuk azt, hogy ezek a kérdések különböző minisztériumokban tárgyalatnak, megértjük azt a rendkívül nagy nehézséget, amely felmerül abban a tekintetben, hogy minisztériumok kellő tárgyilagossággal tudjanak elbánni ezekkel az ügyekkel, hogy a közérdeket kellőképpen figyelembe tudják venni és hogy a nemzet érdekeinek leginkább megfelelő programot ezek alapján össze tudják állítani.

Lényegében ez az eset ismétlődik, csakhogy fordított sorrendben, akkor is, amidőn a kormány valamely rendeletet vagy törvényjavaslatot tervez. Ebben az esetben a minisztérium az, amely az érdekeltségnek megküldi az ő rendelet- vagy törvényjavaslat-tervezetét, módot adván nekik arra, hogy írásban vagy fontosabb esetekben értekezleteken szóval is, álláspontjukat kinyilatkoztassák. Természetes, hogy az érdekeltségek minden ilyen kérdést a maguk szemszögéből világítanak meg, úgy, hogy végeredményben a különböző irányú felfogások és a különböző irányban jelentkező érdekelletétek kiegyenlítésének nehéz munkája megint csak a minisztériumokra hárul. Hiányzik tehát olyan átfogó, az összes gazdasági érdekeltségek képviselőiből alakított országos szervezet, amelynek egyrészt az a rendeltetése, hogy a jelentkező érdekelletéteket, ha lehet, kiegyenlítse, vagy ha nem lehet, legalább tompítsa, de minden esetben a kérdést a maga teljes egészében minden oldalról kellőképpen megvilágítsa, rendel-

tetése továbbá másrészt az, hogy a gazdasági élet egészséges fejlesztése irányában szükséges kezdeményező lépéseket idejében tegye meg és ezeket a kezdeményező lépéseket ellenőrizze.

Ennek az országos szervezetnek hiánya nem csupán azt eredményezi, hogy minden elégedetlenségért a teljes ódium a kormányra hárul, hanem azt is, hogy még olyankor is, amikor erre ok nincs, a kormányt az egyoldalúság vádjával illetik. Azt is eredményezi továbbá, hogy olyan kérdések, amelyek tisztán gazdasági természetűek, feleslegesen szaporítják azoknak a kérdéseknek számát, amelyek a politikusokat foglalkoztatják és amelyek megakadályozzák, hogy a kormány és a politikusok teljes energiájukat a nagy politikai kérdésre koncentrálják. *(Ugy van! a középén.)*

De még egy további súlyos hátránya is van a mai helyzetnek. Az érdekeltségek hozzászórtak ahhoz, hogy nem a szakértők mélyreható kutatómunkássága által kitermelt objektív igazság, hanem a politikai pártok erőinek mérkőzése dönti el a fontos gazdasági kérdéseket. Hogy ennek milyen káros a hatása, tessék megkérdezni azoktól a szakértőktől, akik elkedvetlenedve végzik a maguk munkáját annak tudatában, hogy az érvényesülésnek nem egyedüli eszköze a becsületesen teljesített munka, hanem az is, hogy a különböző pártok érdekeit hogyan szolgálják.

Az előzőekben említett hátrányok kiküszöbölésére már 1880-ban gondolt a németeknek nagy államférfia, Bismarck, aki egy új gazdasági szervet, országos tanácsot létesített. Ide vonatkozó előterjesztésében nagyon érdekes megokolás foglaltatik, amelyet szó szerint idézek. Azt mondja ez a nagy államférfiú *(olvassa)*: „A parlamentben szakértő és egyben elfogulatlan többségre számítani nem lehet, *(Söpkéz Sándor: Igaz!)* mert ott a szavazás többnyire más szempontok szerint igazodik; nevezetesen a választás kérdéseit szem előtt tartó megfontolásnak alapján alakul ki.”

Bismarck, mint akkori porosz miniszter, a gazdasági tanácsot a porosz kereskedelemügyi minisztérium véleményező szerveként létesítette. Az életbeléptető rendeletben a tanács meghallgatását kötelezővé tette minden olyan kérdésben, amely az iparnak, kereskedelemnek, mező- és erdőgazdaságnak fontosabb érdekeit érinti. Bismarck gazdasági tanácsa 75 tagból állott. Ezek közül

45-öt választott a három ágazat, ipar, kereskedelem, mező- és erdőgazdaság, mindegyik 15—15 tagot, az érdekelttség kettős jelölése alapján. A további harmincat a minisztérium nevezte ki, még pedig ki volt kötve, hogy ezek közül legalább 15 a kézművesek és munkások sorából kell, hogy kikerüljön. Említést érdemel még az a kikötés, hogy a mezőgazdaságot képviselő tagok tekintetében ki volt kötve, hogy azok a mezőgazdasággal tényleg foglalkozók köréből kell hogy kikerüljenek.

A tanácsnak három osztálya volt: kereskedelmi, ipari, mező- és erdőgazdasági; volt továbbá egy állandó bizottsága, amelyben mindhárom osztályból 5—5 tag foglalt helyet és ezeken felül 10 a gazdasági miniszterek által kinevezett tag. Az elnöklés joga a gazdasági minisztereket illette. Ez a tanács csak négy évig élt, azután kimúlt, nem azért azonban, mintha az a gondolat, amely megszülte, helytelennek bizonyult volna, hanem azért, mert a birodalomnak igen nagy kérdései mellett, amelyeknek gondozása Bismarckra hárult, teljesen másodrangú volt a jelentősége, eltörpült a porosz gazdasági tanács.

A háború után, amikor az egyes államokra kivételesen nehéz gazdasági kérdések megoldásának a feladata hárult, feleledt ez a Bismarck-féle gondolat. Előbb Németország, majd Franciaország és utána különböző más államok szervezték meg a maguk gazdasági tanácsát más és más formában és talán ez az oka annak, hogy sokan azt vélik, hogy a gazdasági tanácsoknak szülője a háború utáni mentalitás.

Érdekesnek tartom még megemlíteni, hogy a gazdasági tanácsoknak egyik német ismertetője azt állítja, hogy Bismarcknak a gazdasági tanács megszervezése során egyik célja az volt, hogy mentesítse az illetékes tényezőket a felelőtlen tanácsadók illetéktelen befolyása alól.

Ilyen illetéktelen és felelőtlen házi tanácsadókról az elmúlt években nálunk is sok szó esett. 1921 április 5-én Róbert Emil képviselő indítványára a nemzetgyűlés törvényjavaslatot fogadott el, amely gazdasági tanács szervezésére irányult. Az akkori kormány azonban bizonyos idegenkedéssel fogadta ezt a törvényjavaslatot és minthogy a nemzetgyűlés nemsokára feloszlott, ez a kérdés teljesen lekerült a napirendről.

Szilárdan meg vagyok győződve arról, hogy olyan országos

átfogó gazdasági szervezet megteremtésére, amely az előzőekben körülírt egységesítő, kezdeményező és irányító szerepet betölteni hivatott, égetően szükség van. E nélkül a nagy számban rendelkezésre álló különböző kutató, kísérleti intézeteket és az összes érdekeltségeket, illetőleg az ezekben rejlő erőforrásokat nem tudjuk egyetlenegy nagy erővé egyesíteni és ezt a nagy erőt nem tudjuk a nemzet céljainak szolgálatába állítani.

Természetesen nem gondolok arra, hogy valamely külföldön bevált, vagy nem eléggé bevált gazdasági tanácsot egyszerűen átplántáljunk ide, vagy egyszerűen lemásoljunk, mert nagyon jól tudom, hogy egy szervezetnek a külföldi viszonyok közül a hazai viszonyokba való átplántálása a legtöbb esetben nem jár kellő eredménnyel. Szilárdan meg vagyok azonban győződve arról is, hogy ha komolyan akarunk létrehozni egy ilyen szervezetet, akkor magunk is meg fogjuk tudni találni azt a formát, amely a mi viszonyainknak a legjobban megfelel. Minduntalan azt hangoztatjuk, hogy össze kell fogni, egyesíteni kell az összes erőket, a végből, hogy abban a nagy mérkőzésben, amely a nemzetek között végbemegy, alul ne maradjunk. Folyton azt hangoztatjuk, hogy legalább a tisztán gazdasági természetű kérdésekből kapcsoljuk ki a politikát és dolgozzunk egyesült erővel egy jobb jövő megalapozásán. Ha komolyan akarjuk az erők egyesítését, ha komolyan akarjuk a politikának a gazdasági kérdésekből való kikapcsolását, nos hát akkor az első lépés egy ilyen országos, az összes érdekeltségekből felépített szervezet létrehozása kell hogy legyen.

Mélységes aggodalom tölti el azokat a szakférfiakat, akik a gazdasági élet különböző területein dolgoznak, mikor látják, hogy szervezetségünk hiánya folytán napról-napra súlyos károkat szenvedünk és napról-napra láthatjuk, hogy olyan hasznok maradnak el, amelyek rendelkezésünkre állhatnának. Ez az oka annak, hogy súlyos kötelességemnek tartom ennek hangot adni itt a Házban és figyelmeztetni a kormányt arra a veszedelemre, amely gazdasági szervezetségünk tökéletlen kiépítéséből származhatik.

Marschall Ferenc előadó: Áttérek most már, hogy nagyjában alkalmazkodjam ennek a költségvetésnek a beosztásához, az erdőgazdasági budgetre, amelyben a kiadások a folyó évi 2·2

millió pengővel szemben 1:7 millió pengőben vannak előirányozva. (Jánossy Gábor: Szomorú!) Ezek a mostoha államháztartási lehetőségek, sajnos, érzékenyen fogják sujtani erdőgazdaságunkat, amelynek fejlődését nemcsak magángazdasági, de közgazdasági okokból is mindenképpen előmozdítani kellene. A legfájdalmasabban kell hogy érintsen bennünket annak az akciónak a pénzügyi összezsugorodása, amely az Alföld fásítását tűzte ki célul. A tizenöt esztendőre tervezett alföldi fásítási akció egy nagyszerű elgondolás volt, amelyre az első esztendőben még egymillió pengőt költhettünk, az új költségvetésben azonban, sajnos, már csak 170.000 pengőt lehetett e célra beállítani. A magyar erdőgazdaságnak a közgazdaságban játszott fontos szerepét a külkereskedelmi statisztika mutatja legjobban, a múlt évvel szemben mintegy 35%-kal, az 1929. évvel szemben pedig 50%-kal csökkent összehozatalunknak a nyers és megmunkált fa, érték szerint, ma is 12·3%-át teszi ki, dacára annak, hogy az 1929. évi 135 millióval szemben fabehozatalunk értéke a múlt évben 67 millióra, tehát majdnem teljes 50%-kal esett vissza.

Ez a 67 millió fabehozatal azonban még mindig 26 millióval haladja meg kerek számban 41 millió bűzakivitelünk értékét és több mint kétszerese egész lisztkivitelünk értékének. Azt hiszem, ezek az adatok minden szónál meggyőzőbben igazolják, hogy a faellátás kérdésének megoldása külkereskedelmi mérlegünk rendbehozatala szempontjából is milyen rendkívüli jelentőséggel bír. Nem lehet és nem szabad arra az álláspontra helyezkedni, hogy az erdőgazdaságnál csak évtizedek múlva mutatkoznak eredmények és a mának a munkájával tulajdonképpen a helyzeten lényegesen segíteni nem lehet. A külföldi példák, de eddigi eredményeik is igazolják, hogy az erdőtelepítés nem utópisztikus gondolat. 1929-ben még 170.000 vasúti kocsirakomány tűzifát hoztunk be 39·6 millió pengő értékben, amely behozatal 1931-ben kerekén 60.000 kocsirakományra zsugorodott össze 11·3 millió pengő értékben anélkül, hogy az ország ellátása csak valami hiányt is szenvedett volna. Ezt az eredményt elértük a földművelésügyi kormányzat céltudatos erdőpolitikájával és azzal, hogy eltérőleg a többi erdei terméktől, a magyar tűzifát a kormányzat vámmal és tarifakedvezményekkel védte meg a mérhetetlen külföldi versennyel szemben.

A faellátás ma két kötelezettséget ró a kormányra. Az egyik az, hogy az okvetlenül szükséges behozatalt elsősorban mezőgazdasági kivitelünk előmozdítására használjuk fel. Ez azt jelenti, hogy egy tervgazdálkodás szerinti behozatali politika inaugurálásával a jövőben fát csak onnan és olyan mennyiségben hozunk be, ahol és amilyen mennyiségben mezőgazdasági kivitelünk megfelelő ellenértékre számíthat. (*Ugy van! jobbfelől.*) A kormányzat másik, talán még fontosabb feladata, hogy erdőterületeink szaporításával a behozatal mértékét minél gyorsabb tempóban iparkodjék csökkenteni. Örömmel jelentem, hogy a földművelésügyi miniszter úr mindezeknek a kérdéseknek igen nagy figyelmet szentel, ami remélni engedi, hogy az erdőkultusz nálunk is abban a megbecsülésben fog részesülni, amelynek szükségszerűsége ma áthatja mindazokat az államokat, amelyek a multban sokszorosan bűnhődtek azokért az erdőpusztításokért, amelyek elsivatagosították klímájukat, egészségtelenné tették csapadékviszonyaikat, amellett, hogy nagy nemzetgazdasági értékeket is megsemmisítettek.

Kun Béla: T. Képviselőház! A földművelésügyi tárca költségvetésében az államerdészeti dologi kiadásoknál fel volt véve három évvel ezelőtt 135.000 pengő, most csak 104.000 pengő van felvéve. Hogyan méltóztatnak akkor gondolni, hogy a fásítást és erdészetet az Alföld kopár vidékein intenzíven tudják keresztülvinni? Csetemenevelési és erdősítési költségekre fel van véve a tavalyi 235.000 pengő helyett most mindössze 150.000 pengő, az alföldi és kopárfásítási költségekre a tavalyi 290.000 pengő helyett most csak 170.000. Amióta a t. miniszter úrnak — aki kitűnő agrárember, akinek egyéni jószándékát elismerem, de nagyon gyöngye legény a plutokrácia hatalmával szemben (*Élénk derültég.*) — t. elődje, Mayer János mint képviselő eltávozott Hódmezővásárhelyről, elvitték onnan az erdőhivatalt, elvitték a tanyai kirendeltséget és otthagyták ezt a szegény derék jó magyar népet abban az elgondolásban, hogy: ha nem miniszter a képviselőm, a kormányzat semmit sem törődik velem.

Br. Inkey Pál: T. Képviselőház! Amidőn a Háznak ennek az oldaláról a földművelésügyi tárca költségvetéséhez hozzászólok (*Halljuk! Halljuk!*), kötelességemnek tartom legnagyobb elismerésemet kifejezni az előttem felszóltat képviselő úrnak

ama megállapításai irányában, amelyeket ' a magyar mezőgazdaság, a magyar föld érdekében tett és csak sajnálattal kell megállapítanom, hogy ezek a megjegyzések, amelyeket ő nagyon helyesen megtett, nem először hangzottak el ebben ' a Házban (*Úgy van! balfelől.*), mert a Házban erről az oldalról már több mint féléve hangzottak ugyanezek az eszmék. ' Az a visszhang, amelyet az előttem 'felszólalt t. képviselő barátom szavai az egységspártban kiváltottak, biztosítékot, reményt nyújtanak arra, hogy megértésre fognak találni ezek az eszmék ott is, ahonnan ezeknek az eszméknek megvalósítását várjuk.

A földművelésügyi tárca költségvetése nagy komplexusának egyes tételeivel az egyes címeknél lesznek bátor majd részletesebben foglalkozni. Egyelőre 'két ügyet akarok kiszakítani, elővenni, (*Halljuk! Halljuk!*) amelyek analógiájukban hasonló kritikát váltanak ki belőlünk.

Egyik a gazdasági felügyelőségek intézménye, a másik: az erdőigazgatás 'kérdése.

Az erdészeti igazgatás költsége majdnem hasonló összeget jelent, mert 1,157.610 pengő tiszta kiadást mutat, úgy érteve a tiszta kiadást, hogy a magánosok részéről az állami kezelésért fizetett hozzájárulás összegét már levontam. Ebből a végösszegeből azt kell megállapítanom, ' hogy Magyarország körülbelül 2 millió holdat kitevő erdeinek minden katasztrális holdjára '60 fillér esik az állami igazgatás céljára, vagyis annak a funkciónak teljesítésére, hogy ellenőrizzék, vajjon annak 'az erdőnek kezelése a közérdeknek megfelelően történik-e, igen, vagy nem?

Az 1923: XVIII. t.-cikk 'létesítette a most fennálló erdészeti igazgatást s úgy látszott, hogy ennek létesítésével a munkakörök decentralizációjára törekedett. Ezzel szemben azt konstataálom, hogy tulajdonképpen 'semmi decentralizáció nem történt és voltaképpen nem történt más, mint — hogy úgy fejezzem ki magam — az egész üzem megrágult. Itt is ugyanaz a hiba, ami a gazdasági felügyelőségeknél, hogy nincs hatáskör és elsősorban nincs hatásköri felelősség. Az erdőgazda szemben találja magát egy óriási apparátussal, amellyel való érintkezése során egy csomó fórumot be kell járnia, míg végre oda jut, ahol döntést kap: a földművelésügyi minisztériumba.

Hogy hol van itt a hiba, atekintetben rámutatok arra, hogy az egész organizáció nem felel meg a gyakorlati életnek és nem felel meg az erdőtörvénynek sem, amely régebbi keletű lévén, azzal egyáltalában összhangba nem is hozható. Ahelyett, hogy a kisebb erdőbirtokos, aki nem tud szakembert tartani, az állami erdőigazgatásban tárgyilagos segítőkészet találna, szembetalálja magát egy organizációval, amely kiszállni egyáltalában nem tud, mert az elintézendő aktatömegek folytán arra ideje egyáltalában nincs és a kiszállásokra pénz sincs. Egy csomó rendeletszülte munkát végez ez az organizáció papiroson, amely munkának a gyakorlatban ellenértéke nincs és ez történik ahelyett, hogy az erdőgazdaság ügye, amely a több mint ötvenesztendő erdőtörvényben volt rendezve, új törvényes rendezést nyerne. Ennek az erdőtörvénynek sok tekintetben elavult voltát a földévelésügyi minisztérium is belátta, s ezért egy új erdőtörvény-tervezetet készített, amelyet az érdekeltségek letárgyaltak s amely terv több mint két év óta készen, valamelyik miniszteriális fiókban fekszik és várja a tárgyalást, amit, úgy látszik, nem tudunk elérni. Pedig az erdőgazdaság ügye nagyon nagyfontosságú kérdés, és pedig nemcsak az igazgatás szempontjából, hanem közgazdasági és külkereskedelmi szempontból is.

Ezzel a kérdéssel részletesebben akarok foglalkozni és ezért engedtessek meg, hogy ismertessek néhány tételt, hogy kellőképpen tájékoztatva legyenek azok, akik szívesek meghallgatni. Magyarország erdőterülete körülbelül 2 millió hold, évi tűzifa-szükséglete pedig körülbelül 270.000 vagón, vagyis körülbelül 4 és fél millió úrméter, műfa-szükséglete pedig körülbelül $2\frac{1}{2}$ —4 millió köbméter. A tűzifa- és faszénimport 1928-ban — a tizedeket elhagyom — 41 millió pengőt, 1929-ben 43 millió pengőt, 1930-ban 30 millió pengőt és 1931-ben 14 millió pengőt tett ki. Ennek a csökkenésnek magyarázata az, hogy a magyar erdőgazdaság fokozott kitermelése pótolja a hiányt. Ebben rá is mutatok arra, hogy nézetem szerint az egyetlen helyes elv, amelyet a magyar erdőpolitikának folytatnia kellene, annak a törekvésnek megvalósítása, hogy a magyar erdők a magyar tűzifaszükségletet fedezzék. Kétmillió hold erdővel kb. $4\frac{1}{2}$ millió úrméter tűzifaszükséglet előállítását, — bátran merem mondani, — elérni és amellet biztosítani lehet azt a jelenlegi helyzetet is,

hogy a lombfaszükségletet az ország saját termeléséből biztosítani tudja.

Ez egy helyes kormányzati cél, amelynek megvalósításához elsősorban szükség volna az új erdőtörvénynek megszerkesztésére, amely éppen a magyar erdőgazdaság jövőjét volna hivatva biztosítani. Még pedig hivatva volna biztosítani előszörben célszerű üzemtervi rendelkezésekkel, okos erdőtelepítésekkel és a tervezett alföldi erdősítés keresztülvitelével.

Ez a helyzet, amely nézetem szerint elérhető, nemcsak erdőgazdasági, fogyasztási, mezőgazdasági és külkereskedelmi szempontból fontos, hanem szociálpolitikai szempontból is nagyon fontos, mert rendkívül sok munkaalkalmat nyújtana. Pozitív tapasztalatból merem állítani, hogy ahol erdő van, ott munka hiány nincs.

A fabehozatal kérdése külkereskedelmi szempontból rendkívül fontos és természetesen összefüggésben van mezőgazdasági terményeinknek és állatainknak kivitele kérdésével is. Ez a kettő teljesen összefügg egymással; hiszen láthatjuk az egész világon, hogy a válságokkal küzdő országoknak minden törekvése tulajdonképpen az, hogy kiviteli piacokat biztosítsanak maguknak és a behozatalt a minimumra redukálják.

Magyarország túlevelő erdeinek legnagyobb részét elveszítette, úgyhogy a fenyőműfa-szükségletet a mostani erdők egyáltalában sohasem fogják tudni pótolni. A fenyőműfabehozatal 1928-ban 95 millió pengő értékű volt, 1929-ben 80 millió pengő értékű, 1930-ban 57 millió és 1931-ben 50 millió pengő értékű. Itt is csökkenést tapasztalunk, amely csökkenésnek magyarázata azonban nem az, hogy a hazai termelés volt képes pótolni a hiányt, hanem az, hogy 1930-ban már előrevetette árnyékát a válság, a pénzhiány folytán az építkezési kedv csökkent és ennek következtében az épületfaanyag-behozatal is csökkent, mert nem volt rá pénz.

Ha már most az egyes államokat nézzük, amelyekből műfabehozatalunkat fedeztük, akkor a következőket látjuk. Összesen fában bejött Ausztriából 1928-ban 11 millió, 1929-ben 13 millió, 1930-ban 6.9 millió és 1931-ben 7.4 millió pengő érték; Csehszlovákiából 59, 47, 37 és 34 millió pengő érték; Jugoszláviából 25, 22, 13 és 7 millió pengő érték, Romániából pedig 50, 46, 33

és 41 millió pengő érték. Ezzel szemben búzából, lisztből, állatból és borból kivitelünk volt Ausztriába 1928-ban 147, 1929-ben 188, 1930-ban 148 és 1931-ben 86 millió pengő érték. Csehszlovákiába 81, 101, 90 és 93 millió pengő érték; Jugoszláviába és Romániába gazdasági termékekből és állatból számbavehető kivitelünk egyáltalában nem volt.

Ha már most ezen adatok ismeretében tudomásul vesszük még azt, hogy Ausztria és Csehszlovákia számára a fakivitel épp olyan rendkívüli fontosságú kérdés, mint amilyen fontos nálunk az élőállat- és terménykivitel, akkor nem kell különös politikai éleslátás ahhoz, hogy megállapíthassuk: hogy elsősorban ki kell használnunk azt a kedvező helyzetet, hogy állataink és terményeink kiviteli piacai ugyanazok, amely piacokra a mi behozatalunk szempontjából elsősorban szükségünk van. Ezzel a ténnyel szemben pedig mi történik? 1930-ban kötöttünk Romániával egy szerződést, amelyben biztosítottuk a Romániából való műfabehozatalt vámmentesen és biztosítottunk egészen feleslegesen tekintélyes mennyiségű tűzifabehozatalra vonatkozólag 40%-os vámkedvezményt. Ugy értesülök, hogy ez az eszmemenet még folytatódott és hogy a közelmúltban Jugoszláviából is valami 12.000 vagón tűzifára vonatkozólag adatott valakinek behozatali engedély. Ha valami megmagyarázhatatlan okból a kormány ellenkezőjét akarta volna csinálni annak, amit kellett volna, akkor sem cselekedhetett volna másképpen. A gazdasági termény- és állatkivittel kapcsolatban gyakran halljuk, — a földművelésügyi tárca előadója is már több ízben éles kritikát gyakorolt ebben a Házban erre vonatkozólag, — hogy Ausztria részéről milyen meg nem értéssel találkozunk és hogy ennek következtében, főképp az állatkivitelünk szempontjából, milyen károsodást jelentenek az ő intézkedéseik. Legyünk igazságosak. Ausztriában is a sacro egoismo elve működik, mint az egész világon: saját magáról akar gondoskodni elsősorban. Hogyan várjunk Ausztriától előzékenységet akkor, amikor éppen az ő kívánságát, hogy a fát tőle vásároljuk meg, nem honoráljuk. Hogyan várjuk, hogy nekünk biztosított piacot adjon állataink számára, amikor mi nem vagyunk hajlandók biztosított piacot adni az ő fájának.

A szociális Ausztria az ő saját állattermelőit tudta védő-

vámokkal védeni, az agrár Magyarország erre nem volt képes, nem volt képes saját termelőinek segítségére lenni. Fennáll az a kétségtelen tétel és ha még nem is hangzott el, talán el fog hangzani az az észrevétel, hogy az osztrák fa drágább, mint a román. Ez kétségtelen, mert az osztrák termelést nagy szociális terhek sujtják, amelyekkel szemben Romániában a teljes kizsákmányolás elvét alkalmazzák. De ott van Ausztria mellett Csehország, amely szintén éppen olyan szempontból volna kiviteli piac állataink és egyéb mezőgazdasági termékeink számára, nekünk pedig óriási előny lenne, hogyha két féllal tárgyalhatnánk állatkiviteli és terménykiviteli kérdésekben. De feltéve, hogy megdrágul a fa, — megjegyzem, hogy az osztrák és a román fa köbmétere közötti árkülönbség 8 pengőt tesz ki, — feltéve, hogy megdrágul a fenyőműfának köbméterje néhány pengővel, ne felejtsük el, hogy a fogyasztóközönségnek egy része, a gazdaközönség megtalálná a számítását azáltal, hogy állat- és terményexportja biztosítva volna. De ha továbbmegyünk és azokat is tekintetbe vesszük, akik tényleg nagyobb számban is vannak, akik nem tartoznak a mezőgazdasági érdekeltséghez, akkor sem szabad olyan fekete színben látni ezt a néhány pengős áremelkedést, mert hiszen a nyersanyag ára nagyon csekély hányadát képezi az áru árának. Ha meggondoljuk, hogy egy szobaberendezésben, egy hálószoba vagy egy ebédlőszoba berendezésben, amelynek ára 300—3000 pengőig terjed, nincs több, mint egy köbméter, vagyis körülbelül 45—50 pengő értékű fa, akkor közel áll a valószínűség, hogy sikerülni fog a közvetítói haszonnál eliminálni ezt az árkülönbséget, annyival is inkább, mert az állat- és terménykivitel képes egyedül a mezőgazdaságot megerősíteni és fogyasztóképesebbé tenni. Már pedig csak a fogyasztóképeség növekedése eredményezhet forgalomnövekedést, amely az egyetlen út és mód arra, hogy a közvetítói haszon csökkenjen.

Kormányintézkedés védi nálunk a belföldi széntermelést. Ez nagyon helyesen van, de nem látom át, hogy miért nem védi semmi sem a magyar tűzifatermelést. Közbeadódik az ellenvetés, hogy a tűzifa közszükségleti cikk. Kétségtelen dolog, de nem közszükségleti cikk-e a liszt meg az állat is Ausztriában és mégis védik vámokkal?! Éppen a tűzifa argumentum arra, hogy a vámvédelem nem okoz semmiféle árdrágító hatást, mert éppen

az 1930 január 1-ével életbeléptetett tűzifavám ideje alatt körülbelül 20%-kal csökkent a tűzifa ára. A fogyasztási cikkek ára elsősorban vasúti, tarifális kérdésekkel kapcsolatos. Ez a magyarázata annak, hogy ebben az országban, amelybe sokmillió értékű külföldi tűzifa hozatott be az utóbbi években, az itthon, Magyarországon termelt tűzifának nagy mennyisége eladatlanul és eladhatatlanul feküdt az országban. Éppen ezért e helyről köszönetet kell mondanom a kereskedelemügyi miniszter úrnak azért az intézkedéséért, amellyel a közelmúltban a tűzifa vasúti tarifáját leszállította. Nagyon kérem őt, hogy ne álljon meg ezen az úton, (*Farkasfalvi Farkas Géza: A műfánál is!*) mert Magyarország termelési krízise megoldásának első stációja, alfája, hogy a belső fogyasztás száz százalékig használtassék ki. (*Úgy van! Úgy van! a középén.*)

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy Magyarország egész kivitele búzából, lisztből, borból, állatokból 1928-ban 281, 1929-ben 400 millió, 1930-ban 360, 1931-ben pedig 170 millió pengő értékű volt és ezzel szembeállítjuk azt, hogy a fenyőmúfabehozatal értéke 50—90 pengő érték között ingadozott, vagyis ennek az egész exportunknak körülbelül 25%-át tette ki, akkor készen áll előttünk az az út, amelyen haladnunk kell. Sürgősen fel kell mondani a Romániával kötött szerződést. (*Farkasfalvi Farkas Géza: Ez a legfontosabb rész!*) Szabad kezet kell magunknak biztosítani Ausztriával és Csehországgal szemben, hogy a tárgyalások során állatainknak és terményeinknek oda exportot szerezhessünk, ahol azután a fabehozatali ellenkedvezményekkel magunknak a piacot biztosíthatjuk. Itt a kormánynak nem szabad idegengedni attól, hogy drasztikusan hozzányúljon a kérdésekhez, még abban az esetben sem, ha ez egyes érdekeket sértene, mert a magánérdekeknek vissza kell vonulniok a közérdek előtt. Erősnek kell lenni a kormánynak ebben a küzdelemben, amelyben a láthatatlan erőkkal kell megküzdenie. (*Helyeslés balfelől.*) Ezekkel a láthatatlan erőkkal meg fogunk küzdeni, mert a magyar mezőgazdaság élni akar és élni fog.

Nem mulaszthatom el a kormány figyelmét felhívni arra, hogy a műfabehozatal ügyében a tárgyalások során legyen tekintettel arra, hogy kedvezmény csak a rönkfa behozatalára adassék és ne feledkezzék meg arról, hogy Trianon megállította

Magyarországnak nagy fűrésziparát, amely fűrészipar semmivel sem szolgált rá arra, hogy termelése ebben az országban, amelyben a vas-, textil-, papír-, stb. iparok vámvédelemben részesülnek, semmiféle védelemben ne részesüljön. Van az autonóm vámtarifának a műfára tétele, amely szerint 20—40 százalékos vámmal van sújtva a műfabehozatal. Ez életbe azonban soha nem lépett.

Az országot terhelő súlyos gazdasági válság a mezőgazdasági válság megoldásával kell hogy kezdődjék. A mezőgazdasági válságnak egyik főoka pedig az értékesítési válság, ezt pedig nem szabad fantasztikus tervekkel, gabonamonopóliumokkal, mesterséges áremelésekkel és prémiumokkal megoldani (*Úgy van! Úgy van!*), hanem a kereslet és kínálat örök törvénye által teremtetett adottságokat okosan felhasználni és azon az úton kell végigmenni, amely készen, rendelkezésre áll.

Gyömörey Sándor: T. Képviselőház! Röviden bekapcsolódnai kívánok előttem szólott br. Inkey Pál t. képviselőtársam beszédébe, annál is inkább, mert már egy novemberi beszédem alkalmával én is az erdőkitermelésnek és a fa értékesítésének kérdését tettem szóvá. Szóvátettem, hogy régi szerencsétlen vasúti tarifánk megölője a magyar erdőgazdaságnak, megölője a magyar fűrésztelepeknek. Már egy évvel ezelőtt, körülbelül akkor, amikor Ivády Béla képviselőtársunk volt a földművelésügyi miniszter, eljártam ilyen ügyben és mondhatom, hogy a legnagyobb készséget találtam arra nézve, hogy rögtön segítyt nyújtson ebben a kérdésben.

Igmándy Akadár: Pár szót szólhatok csak importunkról, és itt is csak a faimportról. Ezen a címen 1926-tól 1930-ig 850 millió pengőt fizettünk ki a külföldnek, amely számnak megdöbentő volta csak akkor domborodik ki teljesen, ha regisztrálom, hogy ugyanezen idő alatt állatexportunk 600 milliót tett ki külföldre.

Kérdés, hogy a nemzeti vagyonnak ezt a szörnyű pusztulását módunkban áll-e megakadályozni. Célszerű kormányzati intézkedésekkel és úgy, hogy azok pár év múlva — öt-tíz év múlva — éreztetik hatásukat, igen, de nekem ezeknek még felsorolására sincs időm. De az kétségtelen, hogy ennek a pusztu-

lásnak tempóját módunkban áll megakadályozni a következő négy intézkedéssel:

1. Magyarországon, ahol annyi erdőhivatal van, ma kötelező készletbejelentési kényszer nincs. Enélkül pedig képtelenek vagyunk megállapítani, hogy a hazai fatermelés sérelme nélkül mennyit hozhatunk be külföldről. Az a termelési statisztika tehát, amelynek összeállítását a földművelésügyi miniszter úr éppen tegnap rendelt el, sürgősen felfektetendő.

2. Magyarországra a fa külföldről vámmentesen özönlik be. Ez egy olyan anomália, amelyen önérdek azonnal segíteni.

3. Ha a fogyasztó műfa- és fűrészeltfaszükségletét külföldön szerzi be, akkor nem fizet forgalmi adót, ezzel szemben a hazai fűrész 9—12%-ig menő forgalmi adót fizet, ezzel a 9—12%-kal természetesen nem bírja a konkurrenciát és ez azt jelenti, hogy csak munkabérben 14 millió pengő munkabértől esünk el. Tehát már csak az egyenlő elbánás elvénél fogva is a külföldi fűrész megadóztatandó forgalmi adóval.

4. Behozatalt csakis azoknak az államoknak engedélyezzünk, amelyek tőlünk importálnak. (*Helyeslés.*) A statisztika mutatja, hogy ebből az országból állatban, búzában és lisztben kivitelünk 70%-ban Ausztriába és Csehszlovákiába irányul. Semmiesetre se fedezzük tehát szükségletünket máshonnan, például Romániából vagy Jugoszláviából, ahova jóformán nincs kivitelünk, s ennek dacára azt látjuk, hogy fabehozatalunk Romániából 1931-ben 8 milliót tett ki, szemben az Ausztriából való 1 millió pengős behozattal. (*Lázár Miklós: Most adtak monopóliumot egy társaságnak erre!*)

vitéz Kenyeres János: Én itt csak röviden óhajtottam megemlíteni ezt a kérdést, de most, amikor a külföldi szerződések előkészítéséről beszélek, nagy kérést intézek a t. földművelésügyi miniszter úrhoz. Azt kérem tőle, követeljen magának sokkal nagyobb hatáskört az agrárszemponatok megvédése érdekében a külkereskedelmi szerződések megkötésénél, (*Taps a jobboldalon. — Dinnyés Lajos:* Ne tapsoljanak, mert lemondadják! — *Szedér Ferenc:* Ivády lemondott!) vonja be ezekben a tárgyalásokba nemcsak a földművelésügyi minisztérium elismert szakértőit, hanem a gazdasági és a kereskedelmi érdekképviseleteket is. (*Helyeslés a jobboldalon.*)

Br. Biedermann Imre: Az exportlehetőségek nagyrészen ugyancsak függenek azoktól az ellenszolgáltatásoktól, amelyeket a minket környező államok kívánnak tőlünk. Inkey Pál t. barátom ma rámutatott részletesen a fakérdésre. Az ő gondolatát csak folytatni kívánám azzal, hogy a mezőgazdaság exportja a faimporttal ma többé-kevésbé olyan szoros összefüggésbe jutott (*Úgy van! balfelől.*) és különösen osztrák és cseh részről a fakérdés politikailag és gazdaságilag annyira nehéz esetté vált, hogy ma azon a ponton vagyunk, ahol ellenszolgáltatásokat fabehozatal ellenében leginkább ki tudnánk csikarni.

Rámutatott Inkey Pál arra is, hogy az osztrák áru drágább, mint a cseh vagy jugoszláv áru, ő azonban a konklúziót más-képpen vonta le, mint én, aki ezzel a kérdéssel elég hosszasan és soká foglalkoztam és aki arra a meggyőződésre jutottam, hogy a fakérdés csak úgy oldható meg ebben az országban, hogyha egy szindikátus létesítenék és ennek kezébe rakná le a kormány azokat a behozatali engedélyeket, amelyek alapján a fa külföldről behozható lenne. Rá fogok röviden térni, hogy miért ez az egyetlen megoldás. Nem kívánhatom attól a kereskedőtől, hogy behozzon 8 pengővel drágább osztrák fát, amikor a román fa olcsó. Nekem vagy vissza kell fizetnem azt a 8 pengőt annak a kereskedőnek, vagy pedig egyszerűen román vagy jugoszláv árut fog behozni. Ha tehát azt akarom, hogy én mint kormány dirigálhassam a behozatalt ebben az országban, akkor egy olyan szervnek kell alakulnia, természetesen úgy a földművelésügyi minisztérium, mint a kereskedelemügyi minisztérium kiküldötteinél részvételével, amelyen kívül más behozatali engedélyt nem kaphat. Ez a szerv éppen a kormány intenciója szerint, mondjuk a szükségletnek 40—50%-át — csak házszámokat mondok — Ausztriának, 30%-át Csehszlovákiának, 10%-át Romániának adná és ezzel biztosítaná, hogy fát tényleg máshonnan ne lehessen behozni és egész kereskedelmi szerződésünket erre tudná felépíteni. Ez a szerv, amely különböző országokból hozza be a fát, a drágább fát összekeveri az olcsóbb fával és egységes áron bocsátja a fakereskedelem rendelkezésére. Nem nyereségre alakult szindikátusról volna itt szó, hanem olyan szindikátusról, amely letéteményese azoknak a jogoknak, amelyeket ma a kormány kezébe kell adni, ha azt kívánjuk, hogy eredményes külkereske-

delmi politikát tudjon folytatni. (*Sauerborn Károly: Megeszi a bürokrácia!*)

A fakereskedőkből alakuló szindikátus bonyolítaná ezt le, ami semmi bürokráciával nem járna. Az állam megbízottjai azért ülnének bent ebben a szindikátusban, hogy azok állapítsák meg a szükséges kontingenst. Hozzá kell tennem, hogy ez a téma tárgyaltatott is már, és az érdekképviseltek — és pedig úgy a termelő, mint a fakereskedő érdekképviseltek — magukévá is tették ezt a gondolatot. A földművelésügyi miniszter úr ugyan csak magáévá tette, sőt a minisztertanácsba is bekerült, de általam nem ismert okokból ott elvetették. Meggyőződést szereztem arról, hogy úgy az osztrák, mint csehszlovák részről örömmel fogadták volna ezt az elgondolást, mert például a cseheknek ajánlottunk fel ugyan egy 15.000 vagónos luftkontingenst, — annak kell neveznem, mert végeredményben csak szabad ennyit behozni, de ha más olcsóbban ad, akkor onnan nem jön be semmi — de sokkal szívesebben veszik, ha ők bizonyos százalékarányban részesülnek a belföldi szükségletből és akkor pozitív kalkulációval számolhatnak. Ez természetesen csak az épületfára vonatkozik, amely körülbelül 40.000—45.000 vagónt tesz ki. Egyedül az épületfa behozatala nagyobb összeggel jelentkezik külkereskedelmi mérlegünkben, mint majdnem egész állatkivitelünk.

T. Ház! Egyik-másik képviselő úr rátért az Alföld fásításának kérdésére is. Tekintve, hogy éppen a fakérdéssel foglalkoztam, szeretnék rámutatni arra az igazságtalanságra, amelyben a belföldi fűrészanyag a külföldivel szemben részesül. A belföldi fűrészanyagot négy-öt kézen keresztülmenve, mindannyiszor forgalmiadóval sujtják, a külföldi fűrészanyag ellenben forgalmiadó nélkül jön be az országba. (*Úgy van! Úgy van! a baloldalon.*) Hogy mi a külföldnek adjunk meg minden előnyt a belföldi termeléssel szemben, ez azt hiszem, ebben az országban egyedül áll. (*Úgy van! Úgy van! a baloldalon.*) A forgalmiadóval szemben csekélység volna, — cirka egymillió köbméter nyersen az a fűrészanyag, amelyet behoznak az országba — ha minden köbméter után csak 1 pengő illetéket vetnének ki. Ez 1 millió pengőt jelentene, amit az Alföld fásítására lehetne fordítani. Az az 1 pengő, amellyel mint céladóval megterhelnök a külföldről behozott fát, amely most forgalmiadómentesen kerül

az országba, nem lényeges tétel, mert egy deszkánál még 2—3 filléres differenciát sem jelent.

Sauerborn Károly: T. Ház! Visszatérve előttem szólott Apponyi György gróf és Láng Lénárd igen t. képviselőtársam felszólalására, én is megütközéssel láttam azt, összehasonlítva a többi tárcákkal, hogy a földművelésügyi tárca javára az ország költségvetésében csak 28 és félmillió pengőt, ilyen kevés összeget biztosítottak. Én is bíztam abban az erélyben, — mint ahogy Apponyi gróf igen t. képviselőtársam is kifejezést adott annak irányában bizalmának — amely erélynek híre futott már akkor, melőtt még a földművelésügyi miniszter úr állását elfoglalta; bíztam abban, hogy nem lesz lehetséges az, hogy ez a tárca legyen az a tárca, amellyel a legmostohábban bántak ei. Igaz, hogy csak 521.000 pengő az a minusz, amennyivel kevesebbé dotáltak a folyó évben, mint a múlt évben, ellenben ha összehasonlítjuk a többi tárcával és pedig összehasonlítjuk a belügyi tárcával, amelyet 95,643.000, a pénzügyivel, amelyet 105,931.000, a kereskedelmivel, amelyet 43,153.000 s a vallás- és közoktatásügyivel, amelyet 105,204.000 pengővel dotáltak, úgy ezt az egész összeget olyan csekélységnek találhatjuk, amelyet tekintetbevé, csak azt következtethetjük ebből, hogy a kormány felfogása szerint ebben az országban a mezőgazdaságot illetően minden rendben van, itt a problémák többé megoldásra nem is várnak.

T. Ház! Hogy itt igenis nagy problémák vannak, pár példával akarom csak igazolni. Ilyen par excellence az erdősítés kérdése. A mai közgazdasági viszonyok között, a világ közgazdaságának mai tendenciája mellett, amikor minden állam autarchiára törekszik, amikor minden állam önmagát akarja ellátni saját termelvényeiből, nekünk is elsősorban arra kell törekednünk, hogy azokkal a mezőgazdasági és egyéb termelvényekkel lássuk el magunkat, amelyeket eddig külföldről hoztunk be.

Ilyen elsősorban a fa. Ha az utóbbi tíz év külforgalmi statisztikáját nézzük, azt látjuk, hogy 1920-tól 1929-ig körülbelül 828 millió pengő értékű fát hoztunk be, ezzel szemben ugyanabban az időben, összesen 608 millió pengő értékű búzát vittünk ki, úgyhogy körülbelül 220 millió pengővel több fát hoztunk be, mint amennyi búzát kivittünk ez alatt a tíz év alatt. Eltekintve

a mostani év adataitól, jellemző a tavalyi évnél ebben a két cikkben történt forgalma is, amennyiben 1931-ben — ellenére a mindkét cikkben beállott súlyos viszonyoknak, mert nemcsak a magyar búzának, hanem a fának az ára is lement, az építkezést pedig majdnem teljes mérvben felhagyták, — a fabehozatal 68.4 millió, a búzakivitel pedig 41.2 millió pengő volt. Azt hiszem, ezek a számok mindent megmondanak és szinte rámutatnak arra az útra, amely utat nekünk követnünk kell.

Bűn és kár minden esztendő, amelyet az erdősítés területén elmulasztottunk. (Úgy van! Úgy van! a baloldalon.) E tekintetben nagyot vétettünk eddig is, mert azok a területek, amelyeket erdősítésre fel tudunk használni és fel is kell használnunk, mind olyan területek, amelyek nagyobbára más termelés céljaira egyáltalában nem is valók. Ezek nagyobbára vagy homokterületek, amelyeken a legjobb esetben rozsot lehet termelni, — de ez a mai viszonyok között nem rentábilis — vagy szíkes területek, amelyeken megint csak búzát lehet termelni, vagy pedig vadvizés területek, zombékos, mocsaras területek, amelyeken szintén vagy rossz kaszálót lehet létesíteni, — haszontalan savanyú füveket adnak — vagy pedig legelőnek lehet használni, de annak is rosszak, amennyiben nagyobbára métellyel vannak megfertőzve. Szóval ezek a területek eddig is kihasználatlanul rendelkezésünkre állottak. Úgy a búza, mint a rozs azok a cikkek, amelyeknél nem arra kell törekednünk, hogy a termelési területüket növeljük, hanem ellenkezőleg arra, hogy ezek vetési területét csökkentsük, mert ezekből vagyunk éppen kivitelre szorítva, már pedig ha ezeket kivisszük, csakis veszteséggel tudjuk eladni, különösen azokat a búzákat és rozsokat, amelyek ilyen rosszminőségű földön termelhetők.

A földművelésügyi kormány 1927-ben erdősítési tervet alapított meg, amelynek értelmében 270.000 katasztrális hold homok és kopár területet kellett volna 15 év alatt beerdősíteni. Erre évenként másfélmillió pengőre lett volna szükség. Ellenben mi történt? Négy év alatt összesen másfélmillió pengőt fordítottak erre ugyanakkor, amikor mindenféle haszontalanságra, szegedi Szent Márk-térre, harangjátékra, szarkofágra, balatoni halbiológiai intézetekre, meg ilyen nemcsak másod-

rendű, hanem egyáltalán haszontalan célokra milliókat és milliókat fordítottak. Ha ezt akkor megkezdték volna, tekintettel arra, hogy az erdők egy része, különösen az akácok és a nyárfaerdők 15—20 év múlva használhatókká válnak, már 5—6 évvel előbbre volnánk és előbb-utóbb itt volna az idő, amikor ebben a tekintetben a külföldtől nagymértékben emancipálni tudnánk magunkat.

Ezzel szemben a mostani költségvetésben mit látunk? A második cím negyedik rovata szerint csemetenevelési és erdősítési költségekre csak 150.000 pengő van felvéve a múlt évi 235.000 pengővel szemben, az alföldi és kopárfásításokra pedig 170.000 pengő a tavalyi 290.000 pengővel szemben. Ha valahol nincs a takarékoskodásnak alapja, ezek azok a címek és rovatok, ahol nem takarékoskodni kell, hanem sokszorosan, tízszeresen, húszszorosan kell erre pénznek lenni, mert ezek hasznos, reális befektetések, amelyek ha nem is mindjárt, de 10—15 év múlva meghozzák a pénzt, az ezekbe való befektetés valóságos valorizáció. Az erdő megmarad, az erdő nő, kamatot is hoz, bár nem sokat, de az erdőbe befektetett pénz valorizálva van, aranyat ér. Arra, hogy milyen horderejű kérdés ez, még azzal is rá akarok mutatni, hogy a 270.000 katasztrális holdon kívül szakértők állítása szerint még körülbelül 500.000 katasztrális hold terület van az országban, amelyet szintén föl lehet, sőt fel kell használni erre a célra, mert más célra nem is igen alkalmas.

Minden talajnak megvan a maga bizonyos fája. A homoké az akác, a feketefenyő. Ugyanez vonatkozik a domboldalakra, szóval a magasabb fekvésekre. A mély fekvésben ott vannak a nyárfák. Ezek mind olyan fák, amelyekre szükségünk van. Szükséges lenne továbbá az erdőknek egy részét átalakítani fenyvesekké, mert a fenyő szintén olyan fa, amelyben nagy behozatalra szorulunk. Ezeket a területeket csak úgy használhatjuk ki reálisan, ha az erdősítést nagyobb erővel folytatjuk.

De azt kérdezhethnék egyesek, hogy tulajdonképpen honnan vegyük a pénzt erre az erdősítésre. Hogy másra ne térjek rá, ott van többek között a művészeti cél. Itt van az Operaház, amely belekerül az államnak körülbelül 1,500.000 pengőjébe. Nem akarok én itt a művészetek ellen beszélni, hiszen adott

időkben ezekre szükség van és ha lehet, kell áldozni rájuk, de kérdezem, hogy a mai viszonyok között, amikor az emberek a legszükségesebb megélhetés gondjaival küzdenek, lehet-e az államnak olyan célra pénze, amely tulajdonképpen a társadalmi osztályok csak egy kis rétegének az élvezetére és szórakoztatására szolgál. Ott van például, hogy mást ne mondjak, a Mftr., amely szintén körülbelül 1,500.000 pengő évi szubvencióban részesül. Kérdezem miért? Vagy meg tud állni a Mftr. a maga lábán vagy nem. Egyébként nem tapasztaljuk, hogy a Mftr. olcsóbb volna, mint bármelyik más hajózási vállalat, sőt, első dolga volt az, hogy belépett a kartellbe és ugyanolyan tarifákat szab, mint a többi hajózási vállalat. Miért fizesse az ország és a gazdaközönség a túltengő adminisztrációt?

Egész sereg ilyen tétel van, amelyre az ember nem is tud hirtelenében rámutatni. Itt van például a légügyi hivatal. Tudom, hogy a légügy egy fontos dolog, de körülbelül 49 légügy, luftinspektor van, akiknek körülbelül 350.000 pengő fizetésük van. Tény az, ismétlem, hogy ma a légügy igen fontos dolog. A légügyi hivatalra szükség van, de túladminisztrációra egyáltalában nincs szükség. Amikor van itt elég olyan fontos probléma, amelyekbe nem lehet elég pénzt investálni.

Ilyen az erdősítés igen fontos problémája is, amire még vissza akarok térni. Ennek a problémának van olyan oldala is, amely nem is közvetlen, hanem közvetett hasznot jelent. Itt van elsősorban a klíma megváltoztatása. (*Br. Vay Miklós: Úgy van!*) Közismert dolog az, hogy az erdők közelében több a harmatlecsapódás, több az esőzés és ha keresztülvisszük az Alföld áterdősítését, meg vagyok győződve, sőt szakemberek tapasztalatai és teóriái alapján állítom, hogy ezzel az Alföld klímája egészen megváltozhatik s nem lesz olyan száraz, nem lesz olyan szélsőséges jellegű, mint amilyen most, ami mezőgazdaságunknak egyik legnagyobb katasztrófája. Ha keresztülvisszük az Alföld fásítását s megteremtjük a szélfogókat és a fasorokat, amelyeket az Alföld fásításának programja előír, ezzel az óriási viharokat és szeleket tompítani lehet. A múlt vasárnap iskolapéldáját láttuk annak, hogy mit tesz a kopár, fátlan Alföldön az erdők hiánya. Saját tapasztalatomból mondom, hogy a bajai határban a múlt vasárnap olyan vihar volt, hogy a fél-

és háromnegyedméternyi dió- és meggyfákat csavart ki és egész gyümölcsösöket gyökerestől tépett ki a földből. Ez nem fog megtörténni, ha meglesznek a fásítások és a szélfogók, meg a faszorok azon a módon, ahogy annak idején a földművelésügyi miniszter úr kontemplálta.

T. Ház! Van azután egy másik közvetett haszna is az erdősítésnek, a vadállomány szaporítása. Ez hasznára van nemcsak a nagy-, de a kisgazdáknak is. Ezzel nemcsak a vadak szaporodnak, hanem a hasznos madarak is, amelyek a mezőgazdaság szempontjából szintén fontosak. Ez a kérdés szinte hihetetlen módon el van hanyagolva nálunk, viszont külföldön óriási módon fel van karolva. Ha az ember vonaton utazik végig Ausztrián és Németországon, ezekben az országokban mindenütt lát madárodukat, fészkelési helyeket, kiteve a gyümölcsösökre, fákra, mindenfelé. Ma már azt tapasztalhatom örömmel a csonka Bácskában is, hogy a kisgazdáknak is megjött az érzékük az erdősítés iránt és kisebb területeiket erdősítik. Hiszen minden 30—40 holdas gazdának, ha nem is egy pár hold, de egy párszáz négyzetöl olyan területe van, amely nem való gabona-termelésre, vagy fűtermelésre és ezeket a területeket örömmel használják fel erdősítésre, beültetik ilyen vagy olyan fával. Például, hogy mást ne mondjak, a szőlősgazdáknál különösen látom, hogy örömmel beültetnek egy 3—400 négyzetöl akácost, hogy ezzel fedezzék időnként előálló karószükségletüket. (Úgy van! Úgy van) Még az ősszel voltam Kiskunmajsa és Halas határában, ott beszélgettem a gazdákkal, akik elmondották, hogy a bornak nem volt ára, a gabonának nem volt semmi ára és mind panaszkodtak, de kiemeltek egy pár gazdát, akikről azt mondták: hej, milyen szerencsés emberek ezek, 20—30 év előtt területüknek egy részét akácfákkal ültették be és most valóságos tőkéjük van nekik.

Ezek tanulságos példák és szeretném hinni, hogy ezek követőkre találnak. De mindemellett szükség van ahhoz, hogy a gazdaközönségben az erdősítéshez kedvet teremtsünk, propagandaeszközökre is. Ezeket a propagandaeszközöket írásban, szóban, mindenféleképpen érvényesíteni kell. Ehhez természetesen nem elég az az összeg, amely itt a földművelésügyi tár-

cánál fel volt véve. Még a propagandára sem elég ez, nem pedig erdősítésre.

Ezért részemről helytelennek tartom, hogy éppen az erdészeti tisztviselői kart redukálták legnagyobb mérvben (*Kun Béla: Úgy van!*), mert ha valahol, úgy ennél a kárnál, különösen arra való tekintettel, hogy a kisgazdák is foglalkoznak erdősítésekkel (*Kun Béla: Úgy van!*) és kedvet kell keltenünk, igenis sok emberre van szükség. (Zaj.) De, hogy például egy esetet hozzak fel, a bajai erdőhivatalt most nemrégiben szüntették meg és átvitték Szekszárdra, Tolna megyébe. Igaz az, hogy Tolna megyében mégegyszerannyi erdő van, csakhogy míg Tolna megyében a mégegyszerannyi erdőterület körülbelül 160 egyén tulajdona, addig a félakkora terület Bácskában több, mint 3000 ember tulajdonában van. Míg az a 160 ember mégis csak el van látva szakértelemmel és tanáccsal, addig az a kisember nem ért ezekhez a dolgokhoz.

Hogy visszatérjek még az erdőnek egy mellékszakára, meg kell említenem — ami különösen olyan helyeken jelentős, ahol a kisgazdáknál úgynevezett „remiz” alapon vannak ezek az erdők betelepítve — az éneklőmadarak kérdését. Az éneklőmadarak tudvalevőleg a gazdának legjobb barátai. Elvégzik azt a munkát ingyen, amiért a kartelleknek súlyos adóval tartozunk. Úgy látszik, ezeknek a szegény éneklőmadaraknak az a bajuk, hogy nem alkottak részvénytársaságokat és kartelleket, nem tudnak igazgatósági tagokat fizetni és így nem törődnek velük, pedig ez olyan fontos probléma, hogy milliókat és milliókat tudunk megtakarítani az éneklőmadarak kitenyésztésével, a részükre készített fészekoduknak és fészekhelyeknek biztosításával. Ezek mind olyan dolgok, amelyek az erdősítésnek emi-nens voltát dokumentálják, azon a tényen kívül, hogyha azok az erdők majd 15—20 év múlva oly stádiumba jutnak, hogy ezáltal a külföldről behozott famennyiséget pótolni tudjuk, ez külkereskedelmi mérlegünkben évenként körülbelül 100 millió pengő javulást jelent.

vitéz Purgly Emil földművelésügyi miniszter: Az erdőgazdaságok kérdésével nem kívánok részletesen foglalkozni, — mert az Alföld fásításánál fogok rátérni. A csemeték szétosztásával

az erdősítést folytatni fogjuk és azokkal a kérdésekkel, amelyekkel Inkey t. képviselő úr foglalkozott, szintén behatóan foglalkozom. Kétségtelenül igaz az, hogy erdőgazdálkodásunk nem tudja, — mint ő is megállapította — teljes faszükségeiteket kitermelni. A kormányzatnak az a feladata, hogy a szükséges famennyiséget a kereskedelmi szerződésekbe úgy tudja beletenni, hogy annak mentől nagyobb ellenszolgáltatását kapjuk. (*Úgy van! a jobb- és a baloldalon.*) Ha mi ennek a faszükségletünknek a kereskedelmi szerződésekbe való beleillesztését helyesen, ügyesen és jól tudjuk megoldani, akkor ennek a szükségletnek ellenértékét megkapjuk. Ezzel én nem azt akarom állítani, hogy ez mindig sikerülni fog, vagy sikerülhet (*Sauerborn Károly: Eddig nem sikerült!*) úgy, hogy minden kritikát mindig kiálljon, mert egy kereskedelmi szerződés megkötéséhez egy vizavi is kell, az is védi a maga érdekeit és igen sokszor előáll az a helyzet, hogy más, fontos érdekek is kívánják, hogy egy megfelelő meg egyezés létesíttessék. (*Br. Inkey Pál: Mi lesz a román szerződéssel? — Kun Béla: És épületfát miért nem hozunk be Ausztriából rekompenzációval? — Zaj.*)

Abban a kategóriában, amelyet először említettem s amelyet úgy jellemeztem, hogy a nagy magyar agrárelgondolások tartoznak bele, elsősorban is meg kell említenem a magyar Alföld fásításának és erdősítésének kérdését. (*Lázár Miklós: Régen kellett volna!*) Hogy ez a nagy probléma mit jelent, hogy ez nemcsak annyit jelent, hogy a magyar fatermelés mennyiségét szaporítom, hanem ez azonfelül, nagy elgondolásban a magyar Alföld talajának és klimatikus viszonyának javítását is jelenti, ez — azt hiszem — teljesen tudott dolog. A költségvetésben tényleg lényegesen alatta marad a kívánatosnál az a pengőszám, amely tulajdonképpen erre előirányoztatott. (*Sauerborn Károly: Szüntessék meg az Operát! — Ellenmondások jobbfelől.*) Végeredményben ez nehéz feladat elé állítja az én minisztériumomat, de meggyőződésem az, hogy azért ez nem fog szünetelni és tovább fog folytatódni. Különösképpen ki akarom itt emelni, hogy nemcsak a szélfogó sorfákat, nemcsak általában véve a fásítások kérdését, hanem a szikes talajokon való fásítás problémáját is próbálom megoldani, (*Zaj. — Kun Béla közbeszól. — Halljuk!*)

Halljuk! jobbfelől.), mert hiszen a homok fásítása ma már megoldott probléma, de ott van az 1·3 millió katasztrális hold szikes földünk, amelynek fásítási lehetőségével igen nagy kérdést tudnánk megoldani. (*Tauffer Gábor: Miért nem csinálják meg? — Egy hang balfelől: A homokon sincs megoldva!*) Ez a kérdés összefügg a szikes talajok általános nagy problémájával. Erre ne méltóztassék azt mondani, hogy miért nem csinálják meg. (*Zaj és felkiáltások a baloldalon: Tizenkét év!*)

Ez olyan nagy kérdés, olyan nehéz probléma, amelyhez sok elméleti és gyakorlati tapasztalat, kísérlet alapján lehet csak hozzányúlni. (*Farkas István: Tíz esztendeje halljuk már ezt! — Friedrich István: Itt van a Trixi Részvénytársaság!*) Nagy tévedésben vannak, akik azt mondják, hogy miért nem csinálják meg, mert ez a kérdés csak évtizedek alatt oldható meg. (*Felkiáltások balfelől: Meg kell kezdeni!*) Bármilyen módon igyekezzünk is ezt a kérdést tudományos és gyakorlati alapon megfogni, (*Friedrich István: Schandl erről tizenkét éve beszél!*), aki ismeri és tudja, hogy mi a szik a maga minőségében (*Friedrich István: Tizenhárom éve magyarázza Mayer!*), az tudhatja azt is, hogy ennek a problémának megoldása milyen rendkívül nehéz és súlyos feladat. (*Friedrich István: Mayer' és Schandl tizenkét éven át tanították.*) Nem szabad meghátrálnunk e kérdés előtt akkor sem, ha azt nem lehet gyorsan megoldani. (*Zaj. — Elnök csenget. — Friedrich István: A Trixire emlékeznek? Trixi-korszak!*) Ha ezt a problémát nézem, nemcsak azt kell vizsgálnom, hogy mibe kerül egy hold szik megjavítása. Hiszen még ha talán gazdaságilag a kamatját nem is tudná meghozni, akkor is jelenti azt, hogy mindig egy-egy katasztrális holddal többet tudunk a termelésnek átadni és ha evvel kapcsolatosan nézem, hogy Magyarországon 93 lakos esik egy négyzetkilométerre, akkor ebből a szempontból is nagy fontosságot kell ennek a kérdésnek tulajdonítanom. (*Friedrich István: Szegény Mayer János, tizenkét éven át mondotta ezt!*)

Felsőbb szakoktatásunkra igen nagy súlyt kell helyeznünk. Tudományos intézményeinket, kísérletügyi állomásainkat, merem mondani, mindenütt olyan tudósok vezetik, akik híresek az ő tudományos képzettségükről és Közép-Európa büszke lehetne, ha ilyen kiváló egyéniségeik volnának. Ezeknek az uraknak mun-

kássága, ezeknek a kísérletügyi, növénynemesítési és növénytenyésztési állomásoknak fenntartása már csak azért is szükséges a mai formában, hogy az élén álló tudós urak a maguk ambíciójának teljességében folytathassák azt a munkát, amelyért minden magyar mezőgazda csak hálás lehet.

Szalóky-Navratil Dezső: A természetvédelmet azért vagyok bátor most a mélyen t. plénum elé hozni, mert ez ehhez a tárgéhoz tartozik és a természetvédelem azért fontos, mert ez olyan kapcsolat, amely a természet és az ember lelke között határozott nemesedést idéz elő. Ha nézzük a nagy művelt Nyugatot, azt látjuk, hogy ott már régóta természetvédelmi törvény és az intézkedések egész sorozata védi a szebbnél-szebb természeti emlékeket. Ezek alatt például érthetők azok a remek szép sziklarészek, erdőrészek, hegyrészek, esetleg vízi tájak, az erdőkben kimagasló egyes szép évszázados fák és ezzel összefüggőleg természetesen az állatvilág kihalófélben levő egyedei is. Ha ezt nézzük nálunk, kissé szomorú szívvel kell fogadnunk azt, hogy a mi minden szépért és jóért annyira lelkesülő nemzetünk nem látta meg azt, hogy vétek lesz eltűnni hagyni mindazt, ami a szép mult idők emlékét megint a szemlélők szeme elé varázsolja és hogy ezek sorra, nap-nap után a szemünk előtt pusztulnak el.

Ha pedig így nézzük, akkor elsősorban ki kell térnem azokra a nagy vízi területekre, amelyek azelőtt gyönyörű szép, vízzel telt, zöld füvel borított — agrárvonatkozásban szabad pár szót szólanom — legelők voltak, de ahol ma a marha legfeljebb a szíket nyalhatja. Elment onnan minden, ami ott volt, elment a nád, a madárvilág, úgyhogy ma ezek a rideg területek túlnyomórészt terméketlenek és hiányzik az a víz, amely ott egyes helyeken, az Alföldön, a természet bölcs berendezkedése folytán elterült. Ezt látva, nagyon kérjük a magas kormányt és a földművelésügyi miniszter urat, akinek itt van a helyettese, az államtitkár urat, hogy méltóztassék a vízi mérnököknek egy kis szárazságot elrendelni. Vétek az, ha még meglevő csekély vizeink is elmennek és sorra levezettetnek a tengerbe. Például végtelen szomorú szívvel látja az ember, ha elmegy a Kis-Balatonra, ahol ma még a leggyönyörűbb szép állatvilág él, ott

vannak a nemes kócsagjaink, amelyeket a világ jön hozzánk bámulni, ott költenek, ott fészkelnek. De ezt a legszebb és legnemesebb magyar madarat is veszély fenyegeti már, mert ennek a szerencsétlen területnek lecsapolása is folyamatban van. Szomorú szívvel láttam, hogy megy el onnan a víz, hogyan néz pusztulás elé a nád.

De mást is mondok. A Fertő mellett is voltam és láttam, hogy a magyar Fertőt is iparkodnak kanálissal levezetni. (*Dinich Ödön*: A magyar fertőt igen nehezen lehet levezetni!)

Elnök: A képviselő urat ezért a közbeszólásáért rendretudasítom! (*Fábián Béla*: A tóra értette.) Ne tessék magyarázni, képviselő úr!

Szalóky-Navratil Dezső: Igaza van Dinich képviselő úrnak, mert a Fertőnek olyan természete van, hogy összefügg a Dunával. Ezt már próbálták egyszer szárazzá tenni, a Dunának azonban több esze volt, aláment és táplálta a Fertőt.

A Fertőnek nemcsak hatalmas halállománya van, hanem gyönyörű szép más termése is, amely többet ér a búzánál: a nád. Nagyon szép madárvilága is van. Környezetében teremnek meg a legkitünőbb borok és csodálom, hogy akik lecsapolják, nem gondolnak arra, hogy talán ennek a víznek mégis bizonyos tulajdonsága volt az, amiért odateremtetett. Annak a víznek csapadéka van, amely pára alakjában száll tova és ez tette azt, hogy azon a területen, ahol lecsapolták, így a magyar Alföldön is, — az idén, hála Istennek, esőben bőven van részünk — más esztendőkből a föld hamarosan kopogóssá, szárazzá lesz. (Zaj a jobboldalon.) Mi ornitológusok ezt jobban tudjuk.

Hogy mennyire jól tudjuk mi ezt és a mi madaraink mennyivel többet tudnak a meteorológusoknál, arra nézve vagyok bátor éppen Szabóky Jenő t. barátomra reflektálva felemlítenem, hogy például éppen a mai napon kaptunk Graeffl Jenő felsőházi tag úrtól Kétútköztől levelet, amelyben jelentette, hogy a rózsásseregély megérkezett. Ez azt jelenti, hogy utána fog jönni a sáska.

Erre nézve azzal a kéréssel fordulok a mélyen t. kormányhoz, hogy a vizet most már lehetőleg kímélje, de ne csak a vizet kímélje, hanem a gyönyörű szép évszázados fákat is. Szomorú szívvel hallottam a multkor, hogy egy festékkereskedő állítólag

Keszthely környékén három-négy méter körméretű ősi gesztenyefákat vágatott ki és szállított festékkereskedői érdekből Ausztriába. Mikor fog újból egy fa olyan szépen megnőni, nem is szólva arról, milyen szomorú látvány az, ha a Balatonon valaki végigcsónakázik vagy hajózik és látja a megkoppasztott badacsonyi hegyet. Milyen gyönyörű szép volt azelőtt és ma ki van tépve a szívéből egy rész, holott ha elmentek volna Padragra, vagy Nagyvázsonyra, ugyanazt a követ megkapták volna és ugyanolyan utat lehetett volna belőle építeni. (Úgy van! jobbfelől.)

Ha ezeket mind figyelembe vesszük, azt kell mondani, égetően sürgős, hogy a természetvédelmi törvényjavaslat a Ház elé kerüljön. Egy igen illusztris társaság alakult az Akadémián Berzeviczy Albert elnöklete alatt és Kaán Károly kiváló vezetése mellett, az ő elvei alapján megszerkesztettük egy természetvédelmi törvény alaptervezetét, amelyet Kaán Károly a miniszterelnök úrhoz terjesztett be. Egyelőre nem tudom, hogy ez a törvénytervezet most hol van, de valahol nyugszik. Nem tudom, átment-e már a földművelésügyi minisztériumhoz, vagy pedig nem. Ezért arra kérem a földművelésügyi miniszter urat, legyen olyan kegyes és ezt a törvényjavaslatot, ha az idő megengedi és mód van rá, lehetőleg még ebben az ülészakban hozza a Ház elé. Ez egy kurta kis törvény lesz és mégis rengeteg sokat lehetne vele megmenteni abból, ami különben el fog veszni.

A földművelésügyi minisztériumban ismételten fentjártam és kértem és sürgettem a természetvédelmi törvényjavaslat kidolgozását. Merem mondani, hogy a miniszter úr személyében olyan kiváló szakembert látok, aki teljes garanciát nyújt arra, hogy ez a törvényjavaslat hamarosan törvénnyé lesz, nem beszélve arról, hogy a miniszterelnök úr maga is nagyon értékes, jólelkű természetvédő, sőt ő ebben a tekintetben már igazán sokat tett és remélem, sokat is fog tenni. Mégis, amikor elmentem a minisztériumba és kértem, hogy vegyék elő a megfelelő törvényjavaslatot, erre azt mondták, hogy elsőbrendű és fontosabb a búza, mert abból élünk. Ezt teljesen aláírom, ez teljesen igaz. Ha azonban azt vesszük figyelembe, hogy a miniszter úr tegnapi gyönyörű beszédében a gyümölcsstermelésnél

hivatkozott arra, hogy a gyümölcsöt féregmentessé kell tenni, akkor ne felejtsük el, hogy van egy madárvilág, amely ingyen munkása a mezőgazdának olyan értelemben, hogy amint a sáska ellen már itt van a rózsásseregély, ugyanúgy megjelenik ott, ahol nagyobb hernyójárvány van, a cinkék raja és pusztítja tőle telhetően.

Szomorú szívvel kell jelentenem, hogy az az újabb irány, amelynek elvei szerint a fákat bekenik megfelelő mérgező anyagokkal, a madárvilágból is számtalan áldozatot követel. Éppen most jöttek hozzánk jelentések, hogy nagyon sok énekesmadár esett annak áldozatául, hogy ezeknek a megfelelő méreggel tönkretett hernyóknak hulláiból táplálkoztak. Tehát lehetőleg iparkodjunk inkább a madárvédelmet propagálni és nem annyira kemikáliákkal dolgozni. De talán lehetne összeegyeztetni a kettőt: ahol kevesebb a madár, ott több kemikáliát használjunk, ahol pedig sok a madár, ott takarékoskodjunk a kemikáliákkal.

A természetvédelmi törvény végrehajtásánál figyelembe veendő, hogy a megfelelő kihaló területek, amelyeken ez a védelem folytattatni fog, feltétlenül némi ellenőrzést is igényelnek. Magam is koncedálom, hogy ma erre a mélyen t. kormánynak megfelelő anyagiak nem állnak rendelkezésre, de azt mondom, hogy amidőn az a mélyen t. vadász Browning-puskájával kimegy és kétszer a levegőbe puffant öt-öt patront, ezzel többet költ el, mintha a miniszter úr a vadászjegy árát két pengővel — sokan azt mondják 4 pengővel — megterhelné. Ezzel a természetvédelemnek is eleget lehetne tenni, a természet szépségeit és teremtményeit pusztító vadász ezt a csekély két pengős emelést igazán nem érzi, de a két pengős emelés 50—60.000 pengőt, a 4 pengős emelés pedig kb. 120.000 pengő jövedelmet jelentene a természetvédelem, madárvédelem számára.

Br. Inkey Pál: T. Képviselőház! A földművelésügyi miniszter úr tegnapi felszólalása során egy megjegyzést tett kritika tárgyává, amelyet véleménye szerint én tettem volna a földművelésügyi kormánnyal kapcsolatos kizsállások tárgyában, mintha azt kritizáltam volna, hogy erre a célra túl nagy ösz-

szeget fordítanak. Legyen szabad tegnapi beszédemnek szövegéből a következőket felolvasnom (olvassa): „Távol áll tőlem, mintha a kiszállásokat kevesbíteni akarnám, sőt szerintem is vannak vonatkozások, amelyekben azokat fokozni kellene, de nézetem szerint disztinkciót kellene tenni abban a tekintetben, hogy a kiszállások magánérdekből vagy közérdekből történnek-e.”

Arra kérem a t. földművelésügyi miniszter urat, korigálja ezt a megjegyzését, mert éppen nekem, mint gazdának, aki ezzel a kérdéssel nagyon alaposan foglalkozom, nagyon rosszul esett ez, annál is inkább, mert kötelességemnek tartom köszönetemet nyilvánítani a t. miniszter úrnak abból az alkalomból, hogy — amint éppen beszédem elmondása után meggyőződést szereztem róla — a rendkívüli erdőkihasználásokkal kapcsolatban néhány nappal ezelőtt máris elrendelte, hogy az ilyen kiszállások a fél költségére történjenek.

A miniszter úr beszédével kapcsolatban egy másik kérdésre is ki kell térnem, amely negatívumot tartalmazott. Ugyanis felszólalásommal kapcsolatos kérdéseimre és kéréseimre, hogy a kompenzációs tárgyalások hatékony biztosítására a Romániával kötött faszállítási szerződés minél előbb felmondassék, választ nem kaptam. Az igazat megvallva, nem is vártam a földművelésügyi miniszter úrtól választ, annál is inkább, mert erre a kérdésre tulajdonképpen a külügyminiszter úr lett volna hivatva választ adni, akit én tegnap telefonon is felkértem arra, hogy tiszteljen meg azzal, hogy jelenjék meg a Ház előtt és erre vonatkozólag tegyen nyilatkozatot. (*Ulain Ferenc*: Arra nincs ideje!) Úgy látszik, nem volt rá ideje és nem jelenhetett meg. Most ezzel kapcsolatban a földművelésügyi miniszter urat csak arra kérhetem fel, hogy legyen pártfogója ennek a kérdésnek és kell is, hogy pártfogója legyen, mert hiszen tegnapi felszólalásában rámutatott arra, hogy a magyar mezőgazdaságnak milyen nagyfontosságú érdeke fűződik azokhoz a tárgyalásokhoz, amelyek a közeljövőben és a jelenben folynak Ausztriával és Cseh-Szlovákiával. (Úgy van! balfelől.)

Az innenső oldalról történt egy megjegyzés, amely úgy

hangzott, hogy máris késő a búza ügyében megállapításokat tenni, vagy tárgyalásokat folytatni és a miniszter úr megjegyezte, hogy nem késő. Igaz, nem késő, de akkor cselekedni kell azonnal. Végre meg kell szünniök ezeknek az állapotoknak, amelyek miatt Magyarországot nem lehet másnak mondani, mint Pató Pál országának, ahol mindenre van idő, ahol mindig várunk és elkésünk mindentől. A tárgyalásoknál alapelv, hogy legyen fegyver, amellyel szembe tudunk szállani az ellenérvekkel, de a fegyvereknek megtöltve is kell lenniök, mert üres puskával lőni nem lehet. A tárgyalásokat tehát folytatnunk kell és a Csehszlovákiával, Ausztriával való tárgyalásoknál módot és lehetőséget kell találnunk arra, hogy ott a faszállítások ellenében valami piacot biztosítsunk magunknak. Most fennáll még a román szerződés, amely biztosítja a műfa vámmentes behozatalát, tessék tehát ezt a román szerződést azonnal felmondani, tessék azonnal életbeléptetni az autonóm vámtarifát a műfára s akkor a vámot fel lehet használni fegyvernek Ausztriával és Csehszlovákiával szemben, amely államok kérik és várják, hogy fájukat megvegyék. (*Ulain Ferenc*: Bottlik báró és a konzorcium nemzeti ajándékokat kaptak!) Ne tessék elfelejteni, hogy Ausztriának és Csehszlovákiának a műfára nézve nincsen más piaca, mint mi. A régi viszonyok megváltoztak, az osztrák fa nyugat felé irányuló tendenciája megszűnt, tehát Ausztriára nézve életbevágó kérdés, hogy műfája elhelyezhető legyen. Ezt a helyzetet ki kell használnunk, de ezt csak akkor tehetjük meg, ha van ellenfegyverünk.

Nagyon kérem a földművelésügyi miniszter urat, hasson oda, hogy ezek a dolgok megtörténjenek. Hiszen abban teljesen igaza van Farkas Tibor, előttem felszólalt t. képviselőtársamnak, hogy a földművelésügyi tárca keretében nem szabad messzemenő dolgokkal, évekre kiható tervekkel, fantasztikus ideákkal foglalkozni, hanem a mával kell foglalkozni. És itt lehet eredményt elérni. Ha a külügyminiszter úr akarja, ezt a kérdést estig tető alá lehet hozni. Itt nem napokat igénybevevő tárgyalásokra, hanem csak cselekvésre van szükség. Akarni kell cselekedni és meg kell szünnie annak a lehetőségnek, hogy itt bizonyos erők szabjanak gátat a cselekvésnek,

amelyekről nyíltan tudja mindenki, hogy a budapesti nagybankoknak Romániában lévő faérdekeltségei azok (Úgy van! Úgy van! balfelől.), amelyek megakasztják ennek a természetes és helyes kereskedelmi viszonynak kifejlődését, amely egyrészt biztosíthatná a fabehozatal révén a műfa piacát Magyarországon Ausztria és Csehország részére, másrészt pedig tekintélyes és megbízható elhelyezési piacot teremtene a mi terméneink és állataink részére. (Úgy van! Úgy van! balfelől.)

Ha valahol, itt áll az a tétel, hogy *periculum in mora*. (*Fábián Béla*: Hogy mondotta Takách: a tizenkettő óra hatvanadik perce!) Igen, hatvanadik perce. Ha ezt az alkalmat elszalasztják most, akkor ezt soha többé jóvátenni nem lehet és hiába történhetik meg azután az, hogy itt egy olyan katasztrófa következik be, amely elsöpri az egész kormány (*Fábián Béla*: Az még nem volna baj, de az egész országot!), ezzel a magyar mezőgazdaságon nem lesz segítve.

Cselekedetet kérünk, cselekedetet várunk. A földművelésügyi miniszter úr tegnapi beszédében — amely, mint gazdember nem mondhatok mást, nagyon meleg viszontérzést keltett bennem, mert igazi magyar földet szerető embernek szava nyilatkozott meg benne — rámutatott arra, hogy benne van erély és akar is cselekedni. Nem kérünk semmi más cselekedetet, nem kér más cselekedetet a magyar mezőgazdaság, mint hogy e szerződés felmondásának terén álljon sarkára a miniszter úr (*Gr. Somssich Antal*: Vigye keresztül!) és azt a minisztertársát, aki nem volt olyan szíves, hogy megjelenjék és nem hajlandó ebben a tekintetben nyilatkozni, kényszerítse arra, hogy ebben a tekintetben megtörténjenek a lépések. (Zaj. — Elnök csenget), mert a felelősséget azért a pusztulásért, amely ennek a lépésnek elmulasztása következtében az országot érni fogja, nem vállalhatja ő maga. Nagyon kérem a földművelésügyi miniszter urat, cselekedjék úgy, amint azt kértem. (Helyeslés balfelől. — *Ulain Ferenc*: Csak álljon a sarkára, mindjárt megbuktatják!)

vitéz Purgly Emil földművelésügyi miniszter: Biedermann és Igmándy igen t. képviselő urak a fakérdéssel foglalkoztak behatóan és ennek a nagy, fontos, országos kérdésnek különböző vonatkozásait világitották meg. Nagyjában és egészében azok

az elgondolások, amelyeket ők kifejtettek, az én szempontomból is irányadók és itt különösen a szindikátus kérdésére adok választ, amely kérdésre Biedermann képviselő úr tendált.

A tűzifára már létesült szindikátus. A fűrészelt fára is van a csoportosulásnak vagy tömörülésnek — akár szindikátusnak, akár szövetkezésnek nevezzük — bizonyos előnye, úgy, mint ő azt ki is fejtette, mert hiszen az arányos elosztásra és az árak kialakulására így bizonyos fokig befolyást tudunk gyakorolni. Itt azonban nehezebb a kérdés, mert a fűrészelt fának úgy fajtáságai, mint méretei és egyéb vonatkozásai nehezebben engedik meg ezt az egyszerűsítést és az egykézbe való tömörítését. Mindenesetre foglalkozni fogok a kérdéssel, mert mint említettem, vannak ennek előnyei, de bizonyos vonatkozásban meggondolandó részei is vannak.

Inkey báró képviselő úr a román szerződéssel kapcsolatosan úgy az általános, mint a részletes tárgyalás során szót emelt. Az általános vita végén tartott felszólalásomban már megadtam a választ az ő szavaira és most sem mondhatok mást, mint azt, hogy magam is és az egész kormányzat is igyekezni fog, hogy ezt a passzív mérlegünket a lehetőség szerint aktívvá változtassuk át. Ami az ő kijelentését a földművelésügyi tárca másfélmillió pengő kiszállási költségei kérdésében illeti, örömmel veszem tudomásul mai felszólalásából, hogy talán én értettem félre ezt a kijelentést.

Br. Inkey Pál: T. Ház! A földművelésügyi miniszter úr felszólalásában, amely nagyon részletes volt és kitért mindenféle megjegyzésre, ami elhangzott, valószínűleg elnézés folytán nem tért ki egy megjegyzésemre, amelyet tegnap az általános vita során tettem, amikor az erdőtörvénynek minél előbb kívánatos előterjesztését tettem szóvá. Legyen szabad egészen röviden azt a kérdést intéznem hozzá, lenne szíves felvilágosítani, mikor van kilátás arra, hogy az erdőtörvénytervezet, amely tudtommal készen van, a Ház elé kerüljön?

Az ország erdőérdekeltsége és erdőgazdasága ugyanis nehezen várja már ennek a törvénynek revízióját.

Elnök: A földművelésügyi miniszter úr kíván szólni.

vitéz Purgly Emil földművelésügyi miniszter: T. Képviselő-

ház! Az erdőtörvénnyel foglalkozni fogok, amint annak pénzügyi lehetősége meglesz, — mert hiszen méltóztatnak tudni, hogy minden ilyen alkotás bizonyos terhekkel jár — s amint azt látom, hogy annak terhei arányban állanak azokkal a pénzügyi lehetőségekkel, amelyekkel az erdőgazdaságok rendelkeznek és általábanvéve a köz rendelkezik, be fogom terjeszteni az erre vonatkozó törvényjavaslatot. (Helyeslés.)

Br. Inkey Pál: Köszönettel tudomásul veszem.

A szorosan erdőgazdasági témákon kívül kettőt emeltünk ki még a felszólalásokból és pedig Kossalka képviselő úr felszólalásából az Országos Gazdasági Tanács szervezésére vonatkozó részt és Navratil képviselő úr felszólalásából a természetvédelemre vonatkozó részt, még pedig azért, mert véleményünk szerint mind a kettő igen szorosán összefügg az erdőgazdaság érdekeivel.

Azt a lesújtó kritikát, amit a költségvetésre vonatkozólag a képviselő urak, sőt maga a költségvetés előadója is gyakoroltak, százszázalékig osztjuk.

Az az eljárás, amire Kossalka képviselő úr teljes joggal sütötte rá az országgyűlés színe előtt az indokolatlan és észszerőtlen takarékoság bélyegét, a mi szemünkben több ennél, súlyos mulasztás, bűn a nemzet jövőjével, de egyúttal jelenével szemben is.

Évek óta mutattunk rá arra, hol van a forrás, amelyből a kormány meríthet; hogy a forgalmiadó és a műfavámok életbeléptetése egycsapásra megoldja nemcsak ezt a kérdést, de az új erdőtörvény kérdését is. Sajnos, hiába!

Sajnálattal állapítjuk meg, hogy a kormányzat, amelyik a leghitványabb iparág érdekében is azonnal kész volt és kész ma is súlyos vámokat és fázisos forgalmiadókat életbeléptetni, ridegen elzárkózik annak a méltánytalan, igazságtalan és magyarellenes elbánásnak a megszüntetése elől, ami a magyar műfatermelést és fűrészipart ezen a téren érte és éri.

Meg kell rendülnie az igazságba vetett hitünknek akkor, amikor százszázalékos vámvédelemben részesítenek olyan iparágakat, amelyek az ország szükségletének alig néhány százalékos hányadrészét képesek ellátni s ezzel szemben elnézik azt,

hogy a virágzó magyar fűrészipar, amely békében a csonka-oroszág-rész szükségleteinek több mint 60%-át látta el, sőt — különösen hosszabbmértű épületfában — a külföld részére is szállított, ma a vámvédelem híján tönkremenve, a csonka-ország szükségleteinek 10%-át sem képes fenyőfában ellátni.

Hat éve hangoztatjuk, hogy a magyar műfatermelés csak 9—15%-os forgalmiadó teherrel tud eljutni a fogyasztóhoz, míg a külföldi áru elmehet minden forgalmiadó nélkül odáig.

Ugyanennyi idő óta van meg a kormánynak a felhatalmazása ennek az esztelenségnek a megszüntetésére, de „ipari érdekek” címén a magyar erdőgazdaság ma is nyögi ezt a méltánytalan terhet.

Nem tehetjük-e fel joggal azt a kérdést, micsoda láthatatlan hatalmak irányítják ezen a téren a kormány kezeit?

Micsoda láthatatlan hatalmak akadályozták meg a műfávámok életbeléptetését 1931. elején, amikor ez lett volna a leg-hatalmasabb fegyver mind a három szomszéd állammal szemben?

Hát annyira nem érdekli a kormányzatot az, hogy a kereskedelmi mérlegünket már ma évi 15—20 millióval s 1—2 évtized alatt 80—100 millióval tudja megjavítani?

Tán joggal tehetjük fel a kérdést, hol van itt az aggodás a nemzet jövőjéért, a törődés a jelennel és a szándék a mai lehetetlen állapot megszüntetésére?

2. A bécsi fakonferencia.

E hónap 9—15-ike között zajlott le Bécsben a nemzetközi erdőgazdasági és fakonferencia, amelyen egyesületünk is képviseltette magát.

A tárgysorozaton szerepelt főkérdések túlnyomóan faereskedelmi vonatkozásúak ugyan, azonban éppen a faértékesítés lehetőségével való szoros összefüggésük miatt az erdőgazdaságra is igen jelentős a kihatásuk.

Amennyire a tárgysorozatból kivehető, a kongresszus legfőbb célja a termelésnek az erdők növedékével való arányba állítása és a lecsökkent fogyasztás mérvének megfelelő apasztása útján befolyást gyakorolni az árakra is, legalább olyan

mértékig, hogy az erdőgazdaság jövedelmezősége továbbra is megmaradjon.

Természetes dolog, hogy ezeknek a kérdéseknek a tárgyalásába önkéntelenül kapcsolódik bele a piac védelme és bizonyos egységes eljárás az értékesítés körül.

Kétségtelen dolog, hogy ebből a szempontból egész más-ként kell elbírálni a saját szükségletüknél többet termelő, tehát exportáló és a saját szükségletüket fedezni nem tudó s így behozatalra szoruló államok politikáját.

A torz helyzet következtében, amelyet Trianon idézett elő, mi, sajnos, az utóbbiak közé tartozunk.

Bármennyire kívánatos is, bizonyos tömörülés még nemzetközi relációkban is, ezen a téren semmiesetre sem nyugodhatunk bele bármilyen arra irányuló intézkedésbe, amely a belföldi termelés mennyiségi, vagy minőségi irányítását nemzetközi megállapodástól, vagy éppen nemzetközi fórumtól tenné függővé.

Minden igyekezetünk arra irányult és arra kell ezentúl is irányulnia, hogy a belföldi termelés lehető fokozásával a behozatalt tőlünk telhetőleg csökkentjük.

Ebbe a kérdésbe beavatkozást nem tűrhetünk.

De éppen ennek az elvnek az alkalmazása mutatja meg mindjárt, hogy a behozatalra szoruló és a kivitelre dolgozó államok homlokegyenest ellentétes érdekei mellett egyöntetű megállapodásról úgyszólván szó sem lehet.

A behozatalra szoruló államoknál létérdekeiktől elválaszthatatlan az a körülmény, hogy a csak külföldről beszerezhető termékeknek, ha a mennyiségét nem is, de legalább is az értékétőlük telhetőleg apasszák.

Nem jelenti ez azt, hogy a piaci árakat kell olyan mértékig leszorítani, amely mellett a belföldi termelés megszűnik jövedelmező lenni.

Hiszen vámvédelem, tarifális intézkedések stb. módot nyújtanak arra, hogy a külföldi termékek határállomási értékének megfelelő leszorítása mellett is, a belföldi termékek árait bizonyos szinten alulsüllyedni ne engedjük.

A magunk védelme érdekében tehát tudunk önállóan is eljárni.

Viszont a külkereskedelmi mérleg lehető javítása szempontjából be kell látnunk a behozatalra szoruló államoknak azt a jogos igényét, hogy a behozandó árucikkek árát s így a külföldi tartozásokat lehetőleg csökkenteni akarják.

Mi azt hisszük, hogy az egymásra utalt államoknál a gazdasági tárgyalások során a közös érdekek megfelelő figyelembevétele fogja megadni a legbiztosabb alapot az erdőgazdasági termékek árvédelmére is.

Ezeknél a tárgyalásoknál most amúgy is a kicserélési rendszer kerül hovatovább előtérbe s így az exportáló államoknak valószínűleg módjuk lesz megfelelő ellenszolgáltatások révén a faárakra is bizonyos mértékű befolyást gyakorolni.

Bármennyire a szabadverseny mellett legyünk is, ma be kell látnunk azt, hogy ezek a kérdések, de különösen a magyar termelés megfelelő védelme bizonyos mértékű központosítás nélkül meg nem oldhatók.

A magunk részéről csupán az a kívánságunk, hogy bármilyen központosítás esetén is, az irányító és ellenőrző szervbe az erdőgazdasági érdekképviselőnek meg kell kapnia a megfelelő szerepet.

3. A tűzifabejelentés.

Évek óta hangoztatjuk a termelési statisztika szükségességét, de csak a legutolsó időben jutottunk el oda, hogy ebben az irányban kormányintézkedés történt.

A statisztikai hivatal a statisztikai törvény alapján az erdőfelügyelőségek útján hívta föl az összes 10 kat. holdnál nagyobb erdők tulajdonosait arra, hogy az e téli idényben termelt tűzifakészleteiket záros határidőn belül jelentsék be.

Ezen az úton is fel akarjuk hívni az erdőbirtokos és erdőtiszt urak figyelmét arra, milyen rendkívül fontos érdeke fűződik a magyar erdőgazdaságnak ahhoz, hogy ezek a bejelentések minél előbb és minél pontosabban megtörténjenek.

Magának a kormánynak és az érdekképviselőnek egyaránt szükségük van ezekre az adatokra, hiszen enélkül nem tudjuk előírni azt a politikát, amit a fabehozatal terén a kormánynak követnie kell.

Mert tisztában kell lennünk azzal, hogy olyan szükségleti cikknél, amilyen a tűzifa, a belföldi termelés erőteljes és határozott védelme mellett számolnia kell a kormányzatnak, de az érdekképviselőnek is azzal, hogy a közellátásnak egy pillanatig sem szabad fennakadnia, vagy nehézségekbe ütköznie.

A mi véleményünk szerint a tökéletes irányítás megkívánná azt is, hogy az érdekképviselő még igen sok olyan adatról kapjon tájékozódást, amelyeket a kérdőpontok közé felvenni egyáltalán nem lehetett.

Sajnos, nálunk soha nem lehet számítani arra, hogy a magánerdőbirtok képviselője azzal a bizalommal forduljon az érdekképviselőhöz és abban a támogatásban részesítse, amire éppen az ő gazdasági érdekeinek védelme céljából az érdekképviselőnek feltétlenül szüksége volna.

Irigykedve látjuk minden tárgyalás alkalmával, mennyire tájékozva van a GyOSz az egyes iparágak szükségleteiről, termelési képességéről, árukészleteiről, a piacon való érdekelttségéről s ennek következményeképpen milyen bizalommal és határozottsággal tudja az egyes ágazatok érdekeit ezen az alapon védeni.

Ha csak egy kielégítetlen szükségletéről van is szó, másodpercen belül meg tudja adni a választ, melyik termelőnél és milyen módon lehet azt beszerezni.

A mi érdekképviselőtünk tudja azt, hogy pl. a műfa-értékesítés dolgában milyen nehézségekkel küzdenek az erdőbirtokosok és mégis abban a szomorú helyzetben vagyunk, hogy ha valamely iparágaknak valamilyen különlegesebb választékra van szüksége, hiába fordul a minisztériumhoz, sőt legtöbb esetben az érdekképviselőhöz is, mert legfeljebb nagyon hozzávetőleges tájékoztatást tudunk adni arról, hogy melyik birtokosnál vagy termelőnél lehetne a kérdéses árucikk után érdeklődni.

Mennyivel más volna a helyzet, ha a köztudatba tudnánk átvinni azt, hogy akinek valamilyen faanyagra van szüksége, az érdekképviselőnél könnyen megtudhatja, kiknél és milyen mennyiségben szerezheti azt be.

Elég gyakran megtörténik, hogy nem teljesített vételek

esetén, amikor fedezeti vételről van szó, igen nagy előny volna az érdekképviselőre is, ha tudna az érdeklődőknek 4—5 olyan címet adni, ahonnan a kérdéses árut azonnali szállításra be tudnák szerezni.

Ehhez azonban az kellene, hogy maga az érdekképviselő bizonyos mértékű nyilvántartást tudjon vezetni. Kétségtelen, hogy a birtokos osztály látná hasznát, hiszen akárhány esetben tudná az érdekképviselő fizetőképes, sürgős szállítást igényelő vásárlók figyelmét a birtokos készleteire felhívni.

Hiányzik azonban ehhez három dolog.

Hiányzik elsősorban annak a megértése, mit jelent egy erőteljes, akcióképes, mozgékony érdekképviselő magukra az érdekeltekre nézve.

Nálunk, ha az érdekképviselő keserves küzdelmek árán valamit elér, a legtöbb esetben lekicsinylést kap jutalmul az eredmény csekély voltáért.

Pedig ha tudnák az illetők, mennyi munkába és kínlódásba kerül az egyesület rendelkezésére álló erővel a legcsekélyebb eredményt is kiharcolni, bizonyára másképpen gondolkoznának.

A másik akadály a bizalom teljes hiánya.

Megpróbáltuk már egyízben felkérni a birtokosokat arra, közöljék az egyesülettel azt, van-e és milyen eladásra váró falkészletük, hogy külső érdeklődés esetén az érdeklődőket oda tudjuk utasítani.

Az eredmény az volt, hogy mindössze 5 helyről kaptunk egy-egy rövid közlést s így természetesen a legtöbb érdeklődőnek egyáltalán nem tudtunk biztos adatot adni arról, kihez fordulhatna szükségletének biztosítása céljából.

Pedig az egyesület nem akart más elérni, mint azt, hogy minden érdeklődő vásárlónak tudjon egy néhány olyan címet adni, ahonnan a szükségletének kielégítésére megfelelő faanyagot be tudja szerezni.

A harmadik akadály az anyagi áldozatkészség teljes hiánya.

A Gyáriparosok Országos Szövetsége akár külföldi, akár belföldi tárgyalásról legyen szó, mindenhová el tudja küldeni azt a szakreferensét, aki a kérdésről teljesen tájékozva van, aki

állandó érintkezésben áll az érdekeltséggel s akinek a kényes és fontos szakmunkáját megfelelően díjazza is.

Nálunk majdnem teljesen egy ember munkaképességén fordul meg az, hogy el tudjuk-e látni az érdekképviselőt kötelességeit megfelelően, vagy sem és pedig tisztán azért, mert az egyesületnek hiányzanak az anyagi eszközei arra, hogy az egyes munkakörökre megfelelő külön embert alkalmazzon.

Hányszor van ugyanegy időben 2—3 olyan tárgyalás, amelyek az érdekképviselőnek vagy az erdőgazdaság, vagy az erdőmérnöki kar érdekében feltétlenül meg kellene jelennie s amelyek közül egy vagy kettő elláttatlanul marad azért, mert az egyetlen ember egyszerre csak egy helyütt jelenhetik meg s a rendelkezésre álló — akárhányszor néhány órai — idő egyáltalán nem elégséges arra, hogy a maga helyére más embert felkérhessen és azt a tennivalókról csak valamennyire is tájékoztathassa.

Nem tudjuk megérteni, hogy ma, amikor nemcsak a külföldi versenynél, de a belföldi termelési ágaknál is mindenütt látjuk azt a roppant erőt és hatalmat, amit az egyesülés és együttműködés jelent, amikor mindenki a kartellek hatalma ellen zúdul fel, miért nem tud akkor egyik őstermelési ág sem annak a belátására jutni, mit jelent a saját érdekei védelme szempontjából az egyesülés és mit jelent a megfelelő érdekképviselő.

Addig pedig, amíg ez a belátás, ez a bizalom, ez az áldozatkészség meg nem jön, legyünk mindig elkészülve arra, hogy az érdekeinkért folytatott harcok túlnyomóan nagy részéből vereséggel fogunk kikerülni, aminek árát csak az erdőgazdaság és közvetve a birtokos adja meg.

4. A főiskolai jelvények.

Most, hogy a főiskola megkapta az egyetemi rangot, természetes következménye ennek, hogy be kell szereznie azokat a jelvényeket, amelyek az egyetemi élet külsőségeiben szerepet játszanak.

Ilyenek elsősorban a rektori és dékáni jelvények.

Más egyetemeken, vagy egyetemi rangú főiskolákon eze-

ket a jelvényeket rendszerint a tudományos vagy művészeti intézmények ismert mecénásai biztosították az iskolák részére, vagy a fenntartó államhatalom.

Nálunk ma ezek közül egyikre sem tudunk számítani.

Az erdészet szempontjából szóbajöhető birtokos osztályt — különösen a mezőgazdasági válság következtében — olyan elképzelhetetlen terhek nyomják, hogy az ő áldozatkészségükre nem számíthatunk.

Ugyanez a helyzet az államnál is, hiszen mindnyájan nagyon jól tudjuk, hogy a mai „takarékoság” mellett gondolni sem lehet arra, hogy a mindig mostohagyermekként kezelt főiskola ilyesmit a költségvetésébe beállíthatna.

Azokra gondolunk ezért, akiket a szeretetteljes és hálás emlékezés szálai fűznek az alma materhez.

A végzett hallgatókra.

Teljes joggal mondhatja akárki azt, hogy hiszen ezeknek a sorsa ma még nehezebb, mint akár a birtokososztályé, akár az államé.

És mi mégis vállalni mertük azt a kötelezettséget, hogy a főiskola volt erdőmérnök-hallgatóitól az erre a célra szükséges 2.200 pengő összeg felét összegyűjtjük.

A másik fél összegyűjtését az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület vállalta magára.

Mertük vállalni ezt a súlyos kötelezettséget, mert tudtuk, éreztük azt, hogy a nélkülözésekben megedzett, a lemondáshoz hozzászokott magyar erdőtisztikar erre a célra el fogja vonni magától azt az 1—2 pengőt, amire szükségünk van ahhoz, hogy a főiskola ne idegen kézből, hanem azoktól kapja meg ezeket a jelvényeket, akiknek a szeretetére, megbecsülésére és hálijára teljes joggal számíthat: volt hallgatóitól.

Elsősorban ezen az úton fordulunk a gyakorlatban lévő kollégákhoz azzal a szeretetteljes kéréssel, juttassák el azt az akármilyen csekély összeget, amit erre a célra szántak, a cél megjelölésével lapunk kiadóhivatalához.

Meg vagyunk győződve arról, hogy 2—3 hónapon belül a volt főiskolások áldozatkészsége biztosítani fogja a főiskola részére az egyetemi rang elengedhetetlen külsőségeit is.

5. A faszén-kérdés.

Legutóbb a kereskedelemügyi minisztérium külön értekezleten foglalkozott a faszénbehozatal kérdésével.

Bennünket a kérdés két szempontból érdekel.

Az egyik a köz szempontja, amelyik minden esetre amellett szól, hogy semmi olyant, amit belföldön elő tudunk állítani, külföldről ne hozzuk be.

Kétségtelen, hogy a belföldön, különösen alárendeltebb választékokból, még nagyon sok szenet tudnánk előállítani, boksa-szenítés útján.

Igaz, hogy nem az erre a célra legjobban kedvelt bükkfából és nem hasábfából.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy a különböző fanemekből és különböző választékokból égetett faszenek kalórikus és használati értéke között a különbségek csak minimálisak és az ellenszenv inkább a kereskedelemnek abból a tapasztalatából ered, hogy a boksa-szénben szerintük több a nem teljesen átégett vagy földes anyag és hogy ez a lágyabb szén könnyebben porlik.

Valami igazság ebben a panaszban van és maga a panasz majdnem mindenütt helytelen kezelésre vezethető vissza.

Ha a boksát nagyon eltérő méretű faanyagból rakjuk össze, például tuskót és vékony dorongot keverünk bele, könnyen megtörténhetik, hogy vagy a tuskó nem ég át eléggé, vagy pedig a vékonyabb választék jobban át ég, mint kellene és így egész apró darabokra töredezik szét, sőt részben el is hamvad.

A lapátolásnál pedig igen könnyen keveredhetik kellő óvatosság híján föld és hamu is a faszén közé.

Ezeket a hiányokat könnyű lesz segíteni.

A másik szempont az erdőgazdaság szempontja, hogy hol és milyen választékokat lehet, vagy kell szeníteni.

Ez a kérdés tulajdonképpen pénzkérdés.

Azoknál a választékoknál, amelyek aránylag csekélyebb értékük miatt a hosszabb szállítást el nem bírják, vagy azokon a helyeken, ahol a fuvarosok túlzott bérkövetelése miatt igen is számot tesz az, hogy 4.5—5 q tűzifát, vagy 1 q szenet szállítunk-e, ott a szenítés feltétlenül indokolt lesz, ha a behozatali

engedélyek kezelésénél a magyar termelés megfelelő támogatást kap.

Mert mihelyest lesz kereslet, a gazdasági élet örök törvényei szerint, a berendezkedés a termelésre azonnal megtörténik.

Mivel pedig a védelemnek a lehetősége és a kormányzatnál az erre való hajlandóság megvan, ebből a szempontból nagy aggályunk nincs.

Ahhoz pedig, hogy az előbb már említett hiányok és kifogások kiküszöbölődjenek, nem kell más, mint a védelem helyes foganatosítása és jószándék a termelők részéről.

A bizottsági tárgyalásnak még egy örvendetes mellékkörülményét szegezhetjük le.

Egyesületünk képvisellete utalt arra, hogy a mi viszonyaink között az ország faszénszükségletének ma még legfeljebb $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ részét tudjuk fedezni és hogy a magyar faszén a teljesen eltérő viszonyok következményeképpen előre láthatólag valamivel drágább lesz a külföldi szénnél.

Most történt meg először az, hogy a magyar gyáripár hivatalos képviselője minden fenntartás nélkül csatlakozott az erdészeti érdekeltségnek ahhoz az álláspontjához, amely szerint ezt a magyar termelést még abban az esetben is meg kell védeni, ha ezzel a szükségletek ellátása valamennyire meg is drágul, mert hiszen az eladási áraknak túlnyomóan nagy része belföldi munkabér.

A magunk részéről csak örömmel látjuk azt, hogy éppen a mi munkaterületünkön tudjuk megkezdeni a kiegyenlítését azoknak az ellentéteknek, amelyek az ipari és az őstermelő érdekeltségek között sokszor annyira kiéleződtek és amelyek még ma is elég gyakran kiéleződnek.

Egyesületünk elég sokszor adta tanujelét annak, hogy a magyar munka védelméért sikra száll és pedig arra való tekintet nélkül, vajjon ipari vagy őstermelői munkáról van-e szó.

Ha nem látja be mindegyik érdekeltség azt, hogy a többi érdekeltség köréből kerülnek ki az ő fogyasztói és eredményes, jövedelmező, a megélhetést biztosító munkát csak akkor lehet folytatni, ha a fogyasztó is felvevőképes; ha nem helyezkedik mindegyik arra az álláspontra, hogy a mai rendkívül súlyos

gazdasági viszonyok mellett a maga kereseti lehetőségeit, illetőleg kereseti igényeit is mérsékelnie kell; akkor a kivezető utat sohasem találjuk meg.

Ha ellenben nem az egymás keresetét nézzük féltékeny szemmel, hanem mindnyájan arra az álláspontra helyezkedünk, hogy elsősorban itt benn fedezzük a szükségleteinket, támogatjuk egymást a belföldi termelés védelmében és iparkodunk, ha kisebb haszonnal is, minél többet termelni és eladni, akkor megkezdődhetik az első javulás, mert megtaláltuk azt az egyetlen erkölcsi indító okot is, amelyik a mai viszonyok között még áldozatkészségre is indíthatja a fogyasztót: a nemzeti gondolatot.

Az organikus anyag képződéséről a talajban, annak kapcsolata a talaj anorganikus alkotórészeivel, továbbá összefüggése az éghajlattal

Írta: Vági István.

A talajban élő növények és állatok elhalása után a növényi és állati maradványok aránylag rövid ideig tartják meg eredeti külső morfológiai kinézésüket és a talajban végbemenő mikrobiológiai jelenségek folytán átalakulnak és belőlük sötétszínű alakatlan, nagy részben kolloidális anyagok képződnek, ahogy ezt a fokozatos kialakulást a mesterséges komposzt-kupacokban igen jól észlelhetjük. *Ezeket a sötétszínű anyagokat, amelyek nagyobb mennyiségben erősen befolyásolják az ásványi származású talajtömeg színét, humusznak nevezik.* Hogy a humusz kémiai szempontból micsoda, erre sajnos, még ma sem tud a talajtani tudomány kielégítő választ adni és ebben a kérdésben a legkülönbözőbb felfogások a legmerevebben állanak egymással szemben és valószínű, hogy még igen sok kutató munkára lesz szükség, hogy az ellentétes felfogások némileg kiegyenlítődjenek.

Itt meg kell emlékeznem arról, hogy a humusz nemcsak a talajban előforduló organikus anyagot jelenti, ahogy ezt előbb kifejtettük, hanem a humusz gyűjtőfogalom is, amely alatt nemcsak a mezőgazdasági és erdőgazdasági értelemben vett humuszt értjük, hanem a humusz fogalma alá tartozik a *tőzeg* is.